

DE

DELAVSKA ENOTNOST

13. NOVEMBRA 1971 — ŠT. 45 — L. XXVIII

pravi naslov za denarne zadeve
ljubljska banka

III. KONGRES SINDIKATA DELAVCEV
STORITVENIH DEJAVNOSTI SLOVENIJE

Storitvene dejavnosti enakopraven partner

Minulo sredo je bil v Festivalni dvorani v Ljubljani III. kongres sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije. Udeležilo se ga je več kot 200 delegatov in gostov, med njimi so bili tudi Dušan Petrovič-Šane, predsednik jugoslovanskih sindikatov, Tone Kropušek, predsednik slovenskih sindikatov, Duško Sobot, predsednik Centralnega odbora Sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Jugoslavije, predsedniki republikanskih in pokrajinskih odborov tega sindikata. Delegati so poslušali na kongresu dva referata, najprej referat predsednika republiškega odbora Jožeta Vidica, za tem pa še Mire Frolov, tajnika odbora. Oba referata kot tudi povzetke vseh razpravljavcev objavljamo na 8., 9. in 10. strani naše današnje številke.

V zelo plodni razpravi je sodelovalo 19 delegatov in gostov; če na kratko strnemo misli iz razprave, potem velja naslednja ugotovitev: storitvene dejavnosti so v minulem štiriletnem obdobju dosegle v Sloveniji lep napredek in že postajajo enakopraven partner preostalemu go-

spodarstvu. Zaradi izredno ugodnega položaja Slovenije pa smo možnosti razvoja storitvenih dejavnosti in še posebej gostinstva, turizma in trgovine premalo izkoristili. Zato moramo v prihodnje, če hočemo postati dežela turizma, gostinstva in trgovine, razvijati zmogljivosti na ravni mednarodnih razsežnosti, saj ne smemo prezreti dejstva, da pride k nam vsako leto poleg domačih še blizu 42 milijonov tujih turistov. Zato pa so potrebni tudi ustrezni kadri, ki pa jih, žal, tako zelo primanjkuje prav na tem področju.

Po končani razpravi je kongres sprejel še statut, s čimer je Sindikat delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije postal samostojna družbenopolitična organizacija, razen tega pa tudi cilje in naloge tega sindikata. Za tem je kongres verificiral tudi vse člane republiškega odbora, ki so bili izvoljeni na področnih volilnih konferencah, izvolili so 20-člansko delegacijo za kongres sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Jugoslavije in deset članov za zvezni odbor tega sindikata.

ZAVAROVALNICA SAVA

Centrala: LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 19/1

Poslovne enote: CELJE, ČAKOVEC, JESENICE, KOPER, KOPRIVNICA, KRANJ, KRŠKO, MARIBOR, MENGEŠ, MURSKA SOBOTA, NOVA GORICA, NOVO MESTO, POSTOJNA, TRBOVLJE IN LJUBLJANA s poslovalnicama Zagreb in Rijeka

SEJA PREDSEDSTVA SVETA ZSJ

Enotne osnove za akcijo sindikatov v samoupravnem urejanju delitve dohodka

Minuli torek je predsedstvo Sveta ZSJ prvič imelo svojo sejo v Ljubljani, kjer je v Domu sindikatov razpravljalo o dosedanjih izkušnjah v samoupravnem urejanju delitve dohodka in osebnih dohodkov. Namen te seje — vodil jo je predsednik jugoslovanskih sindikatov Dušan Petrovič-Šane — je bila določitev skupnih osnov, iz katerih bodo jugoslovanski sindikati izhajali v konkretnih akcijah za samoupravno urejanje delitve dohodka.

Ko je v imenu sindikatov Slovenije pozdravil pobudo in prakso zveznih forumov, da se občasno sestanejo tudi izven svojega sedeža, tam, kjer so doma neposredne delovne izkušnje, je predsednik RS ZSS Tone Kropušek poudaril, da to lahko mnogo prispeva k oblikovanju

nove funkcije zveznih sindikalnih organov in k takšni njihovi politiki, ki se bo oblikovala od spodaj navzgor, ob polnem spoštovanju izkušenj pa tudi samostojnosti organizacij sindikatov v republikah in na nižjih ravneh.

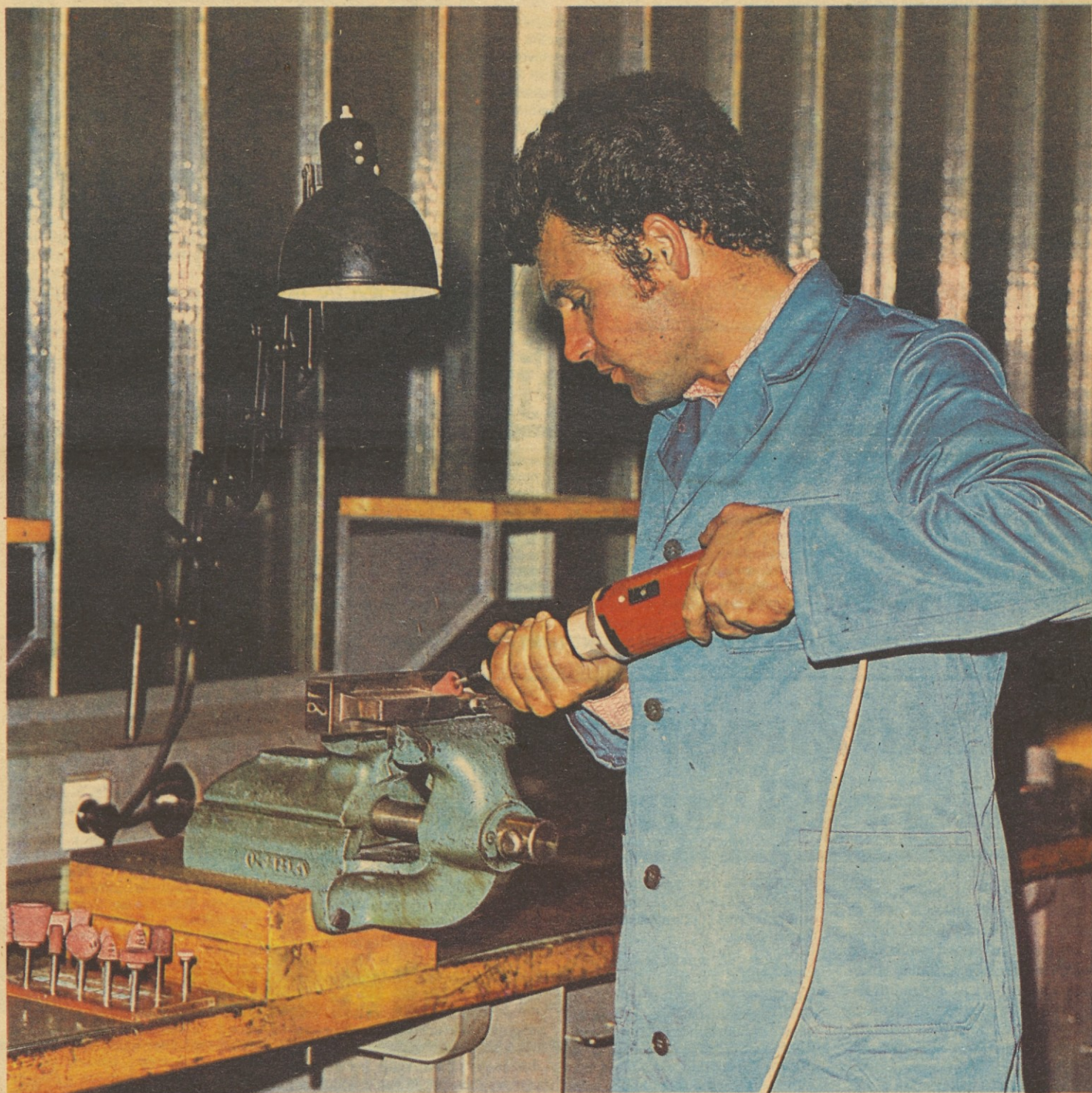
Tone Kropušek je nato na kratko

orisal dosedanje delo slovenskih sindikatov na področju samoupravnega usmerjanja delitve dohodka, ob tem pa poudaril, da samoupravno sporazumevanje v Sloveniji ni model, ki bi ga bilo nujno posnemati. Tudi dokončno ni, saj so ga slovenski sindikati od začetka razumeli kot pro-

ces, v katerem bodo spoznano neprestano preverjali v praksi, in opuščali, kar bo praksa ovrgla, ter dajali, kar bo nujno.

Samoupravni sporazumi — je nadaljeval T. Kropušek — bodo pomagali tudi pri iskanju meril družbene rentabilnosti posamezne delovne organizacije. Pokazali bodo kdo ni sposoben s svojim delom ustvariti dohodka, ki bi zagotovil minimalno in dogovorjeno akumu-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Na našem posnetku vam predstavljamo premi brusilni stroj, izdelek Iskrine tovarne Elektromehanika iz Kranja. Najpogosteje ta stroj uporabljajo za brušenje rezil pri najrazličnejših kmetijskih orodjih oziroma strojih. Sicer pa se lahko s podrobnostmi o proizvodnji električnega orodja kranjske Elektromehanike seznanite v zapisu, objavljenem na peti strani današnje številke.

V OKVIRU

Kratek stik

Oprostite, mi lahko vi poveste, kakšna je moja plača? Saj se ne delam neumnega, resnično ne vem! Pravzaprav sem sprva vedel, za kaj gre pri tej zadevi. Tako kot vsi drugi ali vsaj večina drugih smo se tudi novinarji sporazumeli o tem, kako bomo v prihodnje delili do-

hodek in osebne dohodke. Nismo se sporazumeli sami, pač pa skupaj z grafično in grafično predelovalno industrijo in z založniškimi hišami. Ne rečem, tudi pričakali smo se in bili slabe volje, predno smo se sporazumeli. Toda tisto, kar je nastalo, je bilo vendarle sprejemljivo za vse.

Poldrugi mesec pa je zadeva zavita v tenčico skrivnosti. Zame že, bojim pa se, da tudi za 99,9 odstotka vseh nas, ki smo se spora-

zumeli. Nič natančnega, nič oprijemljivega, nič zanesljivega. Pravijo pa, da se je na verifikaciji zatikalo. Ne dam roke v ogenj — govorijo, da je komisija trikrat popravljala sporazum. Govore, da je zdaj naš sporazum slednjič le verificiran, baje pogojno. Pravijo, da je zdaj v marsičem drugačen od tistega, kar smo podpisovali. Bojda je aneks, v katerem smo se dogovorili, da bomo nekatere delavce razporedili drugače kot po

dejanski izobrazbi, doživel precejšnjo čistko. Baje nam je verifikacijska komisija določila limit na pogojno nekvalificiranega v višini 1.300 dinarjev, medtem ko so naši izračuni segali za kakih 100 dinarjev više.

Slušanja veliko, na glas nobene!

Če pa so vse te govorce točne, navsezadnje tudi, če so samo polovične resnice — ali bo tisto, kar bo prišlo iz verifikacije, še to, kar smo (Nadaljevanje na 4. strani)

Mercator 461 PRODAJALN

HIGIENSKA PAPIRNA KONFEKCIJA
Taloma
Sladkogorsku
SLADKI VRH

FOTO KRONIKA • FOTO KRONIKA • FOTO KRONIKA

LJUBLJANA, 10. NOVEMBRA: Podpredsednik republiškega sveta ZSS, Jože Globačnik je povabil na razgovor nekatere člane republiške verifikacijske komisije in predstavnike republiških odborov posebnih sindikatov (na naši sliki). Glavna tema razgovora je bilo vprašanje, kako bolj uskladiti delo med sindikati in republiško verifikacijsko komisijo pri oblikovanju samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Dosedanji potek verifikacije samoupravnih sporazumov je namreč samo formalno javen, v resnici pa gre v večini primerov predvsem za dialog dveh – predstavnikov komisij posameznih grupacij, ki se sporazumevajo, na eni, ter verifikacijsko komisijo na drugi strani. Udeleženci razgovora so izmenjali tudi poglede o nekaterih doslej ugotovljenih problemih pri samoupravnem sporazumevanju in se dogovorili, da je potrebno pospešiti organizacijo republiškega zavoda za proučevanje problemov v samoupravnem dogovarjanju in sporazumevanju.

nn

BLED

O TURIZMU

Minuli ponedeljek je bila v hotelu „Golf“ na Bledu seja predsedstva centralnega odbora Sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Jugoslavije. Osrednja točka dnevnega reda je bila pravzaprav ocena minule turistične sezone, združena z obravnavo nekaterih problemov kontinentalnega turizma. Ker nameravamo o tej temi obširneje spregovoriti v eni izmed prihodnjih števil Delavske enotnosti, se bomo tokrat omejili le na tri osnovne ugotovitve s seje predsedstva.

Turizem – obmorski ali kontinentalni – se v prihodnje prav gotovo ne bo mogel uspešno razvijati, če ob načrtovanju novih turističnih zmogljivosti ne bomo hkrati zagotovili tudi sredstev za vzgojo kadrov in za njihova stanovanja – je bila prva ugotovitev predsedstva centralnega odbora. Drug pomemben zaključek pa je, da morajo sindikati v prihodnje spodbujati integracijske procese povsod tam, kjer je mnogo manjših gostinskih podjetij, ki pa ne morejo zadovoljevati vseh potreb svojega območja. In slednjič, v prihodnje se bo treba v procesu samoupravnega sporazumevanja boriti za boljše ovrdenjenje živega dela zaposlenih v gostinsko-turistični dejavnosti.

(mž)

VELENJE

POSPEŠITI RAZVOJ OBRTI

Na nedavni konferenci sindikata delavcev storitvenih dejavnosti občine Velenje so podrobno ocenili stanje storitvenih dejavnosti in nakazali pot za rešitev problemov, ki so čedalje bolj pereči. Poudarili so, da so sicer izoblikovani predlogi za razvoj storitvenih dejavnosti, vendar pa je vprašanje, če bo mogoče zaradi nazadovanja posameznih nalog doseči zastavljene cilje. Storitvena dejavnost bi morala postati v občini bolj pomemben gospodarski dejavnik, kot je bila doslej. Eden od glavnih problemov je nazadovanje tako proizvodne kot storitvene obrti v družbenem in zasebnem sektorju. Vzrok temu je prav gotovo tudi v pojmovanju, da ima perspektivo le proizvodna obrt kot dopolnilo industriji. Na nazadovanje obrti pa vpliva tudi pomanjkanje kadrov, delovne razmere in ne nazadnje tudi slabe možnosti za najemanje posojil za modernizacijo. V Šaleški dolini prevladuje prepričanje, da bi morale banke in tudi gospodarstvo bolj podpreti razvoj storitvenih dejavnosti. Menijo pa tudi, da bi morali dati v programu nadaljnjega razvoja gospodarstva Šaleške doline večji poudarek razvoju terciarne dejavnosti.

Na konferenci sindikata storitvenih dejavnosti občine Velenje so sklenili, da bodo tudi v sindikatih začeli z akcijo za pospešitev razvoja obrti. Predlagali so, da bi ustanovili inšpekcijsko službo, ki bi nadzorovala delovna razmerja pri zasebnih delodajalcih. Prav tako so menili, da bo treba čimprej skleniti kolektivne pogodbe, ki bi izenačile pravice zaposlenih v družbenem sektorju. Nadaljevali bodo z akcijo za ustanovitev osnovne organizacije sindikata zaposlenih pri zasebnih obrtnikih in skušali zagotoviti večjo udeležbo zaposlenih pri zasebnih obrtnikih v organih, ki razpravljajo in sprejemajo odločitve o položaju teh delavcev.

UVODNA RAZPRAVA O OSNOVAH ZA PLAČILO DELAVCEV NEKATERIH DRUŽBENIH DEJAVNOSTI V LETU 1972

»Čaka nas težka razprava«.

Na II. plenarni seji republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije med drugim verificirali tudi predloge za dopolnitev nekaterih ustavnih dopolnil

Plenarna seja republiškega odbora Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije, ki je bila v petek, 5. novembra, je bila pravzaprav prva delovna seja republiškega odbora v novem sestavu. Razprava na njej je bila živahna, prizadeta, pokazala je veliko zainteresiranost članov za posamezna aktualna družbena vprašanja, kar je vsekakor dober obet za prihodnje mandatno obdobje tega organa.

Na seji so morali člani odbora najprej sprejeti tri akte na osnovi določil statuta, ki ga je sprejel III. kongres Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije: izvolili so izvršilne organe in organizacijsko-kadrovske komisije, sprejeli odlok o razmejitvi pristojnosti izvršilnih organov in funkcionarjev republiškega odbora ter odlok o sistematizaciji delovnih mest.

Ker bomo drugič poročali o predlogih za dopolnitev nekaterih ustavnih dopolnil, ki zadevajo predvsem delavce v družbenih dejavnostih in ki jih je plenum verificiral, naj v tem poročilu posvetimo več pozornosti uvodni razpravi o osnovah za plačilo dela nekaterih družbenih dejavnosti v letu 1972. Prav za to razpravo velja namreč v naslovu zapisana misel, da čaka sindikat delavcev družbenih dejavnosti težka razprava o valorizaciji meril iz samoupravnih sporazumov za leto 1972.

V svojem uvodu v to razpravo je podpredsednik republiškega odbora Slavko Grčar dejal, da bi ta točka

dnevnega reda lahko imela tudi slovo – uresničevanje samoupravnih sporazumov. Dejal je, da je letos sindikat v nekoliko ugodnejšem položaju, ko se vključuje v razpravo o financiranju družbenih dejavnosti v letu 1972, ker so sklenjeni samoupravni sporazumi. Toda zaradi inflacije in velike gospodarske neizobilnosti bodo te razprave vseeno zelo težke.

Merila iz samoupravnih sporazumov so sicer obvezna le za pisnice sporazumov, toda ker tudi družbeno verificirana, finančni ta čas gotovo nimajo boljši meril za izračun potrebnih sredstev. Tovariš Grčar je dejal, da licitacijski tem, ali upoštevati merila iz samoupravnih sporazumov ali ne, ni mogoče, dopustno je le razpravljati o vsegu in kvaliteti dela, to pa je vprašanje, za kakšen družbeni standard denimo, šolstva ali zdravstva.

BREST POHISTVO

bomo odločili. Ugotovil je, da dosedanji veliki napor slovenske družbe, da se urede razmere v družbenih dejavnostih, zaradi inflacije žal precej skromni. Letošnji poročila o življenjskih stroških pomenijo, da družbene dejavnosti zmanjšanje osebnih dohodkov za 1 % v primerjavi s minulim letom, čeprav seveda osebni dohodki nominalno rastejo.

V družbenem dogovoru je zapisano, je dejal Slavko Grčar, da bodo podpisniki sporazumov vsako leto upoštevali porast življenjskih stroškov in rast družbene produktivnosti dela. Predvidevanja kažejo, da bi to pomenilo petino več sredstev kot letos za financiranje družbenih dejavnosti, to pa so ogromna sredstva, ki jih v okviru sedanjih stopnje prispevkov gotovo ni mogoče zbrati. Podpredsednik republiškega odbora je tudi opozoril, da bo treba zaradi porasta cen valorizirati vsa druga merila sporazumov, tako dnevno kilometrino, terenske dodatke in In če družbene dejavnosti terjajo valorizacijo vseh meril iz samoupravnih sporazumov, terjajo samo enakovrno obravnavanje in enakopraven odnos z drugimi delavci.

Po daljši razpravi je plenum sklenil v nadaljnjih razpravah o financiranju družbenih dejavnosti v letu 1972 vztrajati pri stališču, da bodo samoupravni sporazumi izločili dišče za vse kalkulacije in da družbene dejavnosti obravnavajo enako kot druge. Republiški odbor bo vztrajal, da se merila izobraževalnih skupnosti in družbenih dogovorov za zdravstvo ali kako drugo dejavnost metodološko uskladijo s samoupravnimi sporazumi. Izvršilni odbor Republiške izobraževalne skupnosti je ta sklep že sprejel, tako zahtevo pa se strinja tudi Izvršilni svet Skupščine SRS. In končno, podpisnikom družbenega dogovora plenum predlaga, da se čimprej izrečejo o stopnji valorizacije meril iz samoupravnih sporazumov.

SONJA GASPERŠIČ

Z VOLILNE KONFERENCE MEDOBSČINSKEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV INDUSTRIJE IN RUDARSTVA PTUJ – ORMOŽ

Zadovoljni s svojimi izkušnjami

Medobčinski odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva Ptuj-Ormož se je v sredo sestal na volilni konferenci in izvolil svoje delegate za III. kongres sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije ter svojega člana za novi republiški odbor

tega sindikata. Kot gost je na konferenci sodeloval tudi podpredsednik RO sindikata delavcev industrije in rudarstva Srečko Mlinarič.

Volilno konferenco, ki je bila v Tovarni volnenih izdelkov Majšperk, so zbrani izkoristili tudi za analizo delovanja medobčinskega odbora v

sedanji mandatni dobi ter za razpravo o aktualnih družbeno-ekonomskih in političnih nalogah sindikatov v delovnih organizacijah.

Pri tem so med drugim ugotovili, da so „zadeli v polno“ s svojo metodo delovanja, po kateri je dejavnost medobčinskega odbora kar najbolj prilagojena potrebam osnovnih sindikalnih organizacij. Da bi z njimi

vzpostavili dovolj tesne stike, sklicujejo sestanke vsakič v drugi delovni organizaciji, praviloma v tisti, v kateri je mogoče dobiti najboljši vlogel v problematiko.

Ce torej medobčinski odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva Ptuj-Ormož praktično deluje neposredno v delovnih organizacijah in svoja stališča ter sklepe oblikuje na podlagi konkretnih spoznanj, pa z druge strani išče in utira tudi pota razreševanja ugotovljenih problemov ne glede na občinske in druge meje. Po skupnih sestankih z mariborskim odborom sindikata delavcev industrije in rudarstva se je na primer izoblikovala misel, da bi se morali čimprej sestati gospodarstveniki Maribora in Ptujja, ki naj bi strokovno preanalizirali možnosti za razširitev industrije na ptujsko-ormoškem področju. Po drugi strani pa sta medobčinski odbor Ptuj-Ormož in občinski odbor Maribor predlagala tudi čimprejšnji sestanek izobraževalnih skupnosti Maribora in Ptujja. Medtem ko namreč na mariborskem območju ugotavljajo veliko pomanjkanje kadra posameznih poklicev, v Ptujju ne morejo nuditi osnovne poklicne izobrazbe vsej mladini, ki bi to želela.

Ze navedeni primer jasno kaže, da je možno uveljaviti tako konkretno delovanje sindikalnih organizacij, ki posredno in neposredno koristi članstvu organizacije. V primeru delovanja medobčinskega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Ptuj-Ormož pa gre še za precej več, za njegov konkreten prispevek k razreševanju širše problematike enega izmed manj razvitih območij v naši republici.

JANEZ VOLJČ

VOLILNA KONFERENCA OBČINSKEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV INDUSTRIJE IN RUDARSTVA V ŽALCU

Možnosti za še hitrejši napredek

Minuli torek je bila v Žalcu konferenca občinskega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva, na kateri so izvolili delegate za III. kongres sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije in svojega odbornika za republiški odbor. Hkrati so kritično ocenili svoje zdajšnje delo in se dogovorili, kako in kaj bodo delali v bodoče.

Na konferenci so ugotovili, da se je celotni dohodek žalskih gospodarskih organizacij v prvih devetih mesecih letos povečal za 37 %, ostanek dohodka pa je večji celo za 69 %. V industriji je letos zaposlenih le 3 % delavcev več, medtem ko se je celotni dohodek povečal za 31 %. Podjetniška akumulacija je bila v tem času za 3 milijone dinarjev večja kot v vsem lanskem letu in znaša 35 % družbenega proizvoda. Osebnih dohodki so se povečali za 25 % in dosegli poprečje 1350 dinarjev, so pa še vedno za 12 % nižji od slovenskega poprečja. Septembra letos je bilo v žalskih podjetjih 822 delavcev, ki so dobivali manj kot 1000 dinarjev osebnih dohodkov; pred dvema letoma je bilo takih delavcev 3923.

Močno jih pesti nelikvidnost. Kupci so jim dolžni 220 milijonov dinarjev, sami pa so dolžni 120 milijonov; kljub temu pa letos v žal-

skem gospodarstvu sploh ne poznajo poslovne izgube, ki je, kot vemo, osnovni vzrok nestabilnosti našega gospodarstva.

V poročilu predsednika občinskega odbora Franca Bukovca in v razpravi so večkrat poudarili, da so tolikšni gospodarski uspehi tudi rezultat organiziranega prizadevanja sindikata. Sindikalne organizacije so se letos ustvarjalno vključile v razpravo o ustavnih dopolnilih in si prizadevale, da bi ta dopolnila uveljavili v samoupravnih aktih.

„Vendar moramo ugotoviti, da cilja v celoti nismo dosegli,“ je dejal predsednik Bukovec. „Ze različno razlaganje XV. ustavnega dopolnila je marsikje zožilo pristojnosti organov samoupravljanja. Zato smo sindikati zahtevali, naj se pri občinski skupščini ustanovi posebna komisija, ki bo usklajevala praktične cilje vseh ustavnih dopolnil v statutih delovnih organizacij. V prihodnje pa se moramo še bolj potruditi, da bi prilagodili sedanjo interno zakonodajo zahtevam novih ustavnih dopolnil in da samoupravne sporazume, ki smo jih sprejeli in so za zdaj le na papirju, tudi uresničimo. V teh mesecih, ko smo v številnih razpravah oblikovali samoupravne sporazume, ki naj bi zagotovili zlasti socialno varnost proizvajalcev, je sindikat pridobil zaupanje delavskega razreda. Zdjaj tega zaupanja ne smemo zapraviti.“

Dogovorili so se, da bodo v bodoče bolj skrbeli za uveljavljanje neposrednih oblik samouprave, kajti zdaj je „delavsko samoupravljanje v naših podjetjih“, kot je bilo rečeno v razpravi, „še daleč od naših potreb in želja“.

Od tega, kako bo sindikat znal usmerjati družbeno akcijo za uresničitev teh zahtev, bo odvisna njegova družbena veljava, večja bo socialna varnost delavcev in večje bodo tudi možnosti, da delavec dobi pomembnejši delež od proizvodnih in poslovnih uspehov.

VPRAŠANJE:

Med težko boleznijo, ko sem bil v bolnišnici, mi je delovna organizacija izdala odločbo o prenehanju dela. Ker zaradi bolezni nisem mogel vložiti ugovora v 15. dneh, kot je bil v odločbi pravni poduk, me zanima, ali lahko sedaj, po kakih treh mesecih pred sodiščem izpodbijam prenehanje dela. Menim namreč, da je v mojem primeru hudo kršen zakon, saj določa, da delavcu ni mogoče odpovedati med tem, ko je v bolniškem staležu.

T. G – CELJE

ODGOVOR:

Temeljni zakon o delovnih razmerjih res določa, da delavcu ni mogoče odpovedati delovnega razmerja med tem, ko je v bolniškem staležu. Kolikor pa do tega le pride, ima delavec možnost uspešno izpodbijati odločbo o prenehanju dela, vendar mora to storiti v zakonitem roku. Delovna organizacija vam je dala v odločbi pravičen pravni pouk; rok za ugovor je 15 dni in bi morali v

Obvestilo

Skupnost slovenskih občin bo v dogovoru z Republiškim sekretariatom za urbanizem založila in izdala priročnik „Metodologija programiranja stanovanjske gradnje v delovni organizaciji“ in poseben obrazec – stanovanjski anketni list. Vse temeljne organizacije združenega dela bodo potrebovale to gradivo za sestavljanje svojih programov stanovanjske gradnje, ki bo izhodišče za sestavljanje programov stanovanjske graditve v občini. Stanovanjski anketni list bodo potrebovale vse temeljne organizacije združenega dela za vsakega pričakovalca stanovanja oziroma za vsakega zaposlenega.

Prednaročila pošljite na naslov: Skupnost slovenskih občin, 61001 Ljubljana, Cankarjeva c. št. 5, p. predal 386.

Pravna posvetovalnica DE

tem roku vložiti ugovor oziroma kasneje tožbo pred sodiščem, če bi bil ugovor zavrnjen. Če ugovora niste vložili – pa čeprav zaradi hude bolezni – na morete vložiti tožbo oziroma bi vam jo sodišče zavrnilo. Tako je kljub očitno nezakonitemu ravnanju delovne organizacije odločba o prenehanju dela postala pravomočna, ker je niste pravočasno izpodbijali z ugovorom na pristojni samoupravni organ vaše delovne organizacije.

M. LIPUŽIČ

KUPON DE — Pravna posvetovalnica

KAKO NADALJEVATI S PROCESOM SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMEVANJA
V GRADBENIŠTVU

PROTI RAZPOKAM »NA PAMET!«

Tako imenovani „splošni“ samoupravni sporazum za gradbeništvo je že bil verificiran in delovne organizacije ga zdaj začenejo uresničevati tudi v praksi. Sporazum je podpisalo več kot 250 delovnih organizacij, ki se med seboj zelo razlikujejo tako po sestavi kot po velikosti. Mnoge med njimi odkrito priznavajo, da so k sporazumu pristopile predvsem zaradi tega, da bi dosegle odmrznitev osebnih dohodkov. Zato se marsikje, predno so vsebinsko in praktične posledice sporazuma sploh podrobneje analizirali in o tem seznanili kolektiv, že pojavljajo težnje po „prestopu“ v drug sporazum, ki bi jim zadovoljil več interesov.

O teh in drugih vprašanih so minuli teden razpravljali na dveh sejah: v ponedeljek na seji predsedstva RO sindikata delavcev gradbeništva in v torek na sestanku predstavnikov delovnih organizacij slovenskega gradbeništva — podpisnikov samoupravnega sporazuma.

POBUDO NAJ PREZAMEJO DELOVNE ORGANIZACIJE

Na seji predsedstva RO sindikata gradbenih delavcev so med drugim ugotovili, da ni več potrebe, da bi se vnaprej obstajala komisija za pripravo samoupravnega sporazuma, ker je svojo dolžnost že opravila. Sindikati kot pobudniki samoupravnega sporazumevanja se nalogam s tega področja, predvsem nalogam v zvezi z nadaljnjim razvojem procesa sporazumevanja ne izmikajo, še manj pa odrekajo. Vendar pa je po mnenju predsedstva RO sindikata gradbenih delavcev prišel čas, ko morajo neposredno pobudo prevzeti delovne organizacije, povezane z panogah dejavnosti. Le-te naj opozarjajo na probleme, ki se porajajo pri uresničevanju sporazuma, in jih v okviru možnosti tudi same razrešujejo. Če pa tega ne bi mogle storiti, naj rešitev poskušajo najti s pomočjo republiške organizacije sindikata gradbenih delavcev. Le-ta se bo vključevala v razreševanje posameznih primerov in problemov še zlasti tedaj, ko bo ocenila, da gre za zadeve, ki so pomembne za gradbeništvo kot celoto.

V zvezi s špekulacijami posameznih kolektivov in tudi skupin podjetij v gradbeništvo glede „izstopa“ iz verificiranega splošnega sporazuma in „prestopa“ v samostojen ali v katerega od drugih potrjenih sporazumov, pa so člani predsedstva menili, da se mora njihova organizacija takim poskusom upreti z vsemi sredstvi. Dejstvo namreč je, da kolektivni gradbeništva žal, niso dovolj seznanjeni z vsebino zdaj ve-

ljavnega samoupravnega sporazuma. Predlogi za razbijanje tega sporazuma v več samostojnih sporazumov prihajajo iz ožjih skupin; so tudi izrazito kratkoročno usmerjeni in neargumentirani. Če bi to dovolili, bi dovolili nastajanje razpok „na pamet“, s tem pa se sindikalna organizacija slovenskih gradbenih delavcev ne more strinjati. Glede na to, da sindikat gradbenih delavcev Slovenije združuje 50.000 članov, da je njegovo članstvo povezano v delovnih skupnostih različnih dejavnosti, ki štejejo od 20 do 7000 delavcev, da je samoupravni sporazum nastal v sorazmerno kratkem času, je po svoje razumljivo, da v času največje gradbene sezone, ko je sporazum nastajal, članstva tudi ni bilo mogoče dovolj podrobno seznaniti z vsebino sporazuma in s praktičnimi posledicami za kolektive. Kljub opisanim objektivnim težavam pa je predvsem za sedanjo premajhno stopnjo obveščenosti kolektivov delno odgovorna tudi republiška organizacija sindikata gradbenih delavcev. To dejstvo predsedstvo republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev tudi odkrito priznava in se predvsem zaradi tega tudi zavzema za tak potek nadaljnjega sporazumevanja, kot smo ga že opisali. Z druge strani pa pričakuje, da se bo vsaj v nadaljnji proces sporazumevanja vključila tudi Gospodarska zbornica SRS, ki je doslej stala povsem ob strani, zdaj pa se tudi pod njenim okriljem porajajo težnje po „razbijanju“ splošnega samoupravnega sporazuma.

Pred bližnjim kongresom sindikata gradbenih delavcev Slovenije, ki naj bi kritično ocenil tudi doseženi proces in rezultate samoupravnega sporazumevanja, bo RO sindikata poskrbel za temeljitejšo obveščenost članstva in med drugim slehernemu izmed 50.000 slovenskih delavcev, zaposlenih v tej panogi, v posebni številki Delavske enotnosti, na poljuden način posredoval informacijo o samoupravnem sporazumevanju in praktičnih posledicah uresničevanja že verificiranega samoupravnega sporazuma. Po drugi strani pa predsedstvo pričakuje, da bo predkongresna razprava postregla s povsem konkretnimi pripombami, stališči in predlogi, ki naj bi jih RO sindikata gradbenih delavcev upošteval pri svojem bodočem delovanju na področju samoupravnega sporazumevanja. In slednjič: gre za praktične probleme, ki jih bo treba razreševati pri uveljavljanju sprejetega sporazuma. V ta namen je predsedstvo republiškega odbora predlagalo ustanovitev že po sporazumu določenega nadzornega odbora in arbitraže, ki naj bi bdela nad praktičnim uveljavljanjem sporazuma in posredovala pri razreševanju morebitnih sporov. Nadzorni odbor naj bi po mnenju predsedstva RO sindikata gradbenih delavcev hkrati pomenil tudi tisti organ, ki

skrbi za avtentično razlago vsebine sporazuma.

Z ustanovitvijo in vlogo navedenih dveh organov so se strinjali tudi predstavniki delovnih organizacij slovenskega gradbeništva, zbrani na skupnem sestanku minuli torek v dvorani Doma JLA v Ljubljani. —MG

diferencirana
uporabnost
baterij

ZMAJ

vam omogoča
optimalno
izkoriščanje energije

super
zlata — za zahtevne aparate

extra
srebrna — za navadne aparate

normal
črna — za razsvetljava

Enotne osnove za akcijo sindikatov v samoupravnem urejanju delitve dohodka

Potrebna je organizirana sistematična izmenjava izkušenj o samoupravnem urejanju delitve dohodka ● Pospešiti priprave za kongrese posebnih sindikatov na zvezni ravni ● Pobuda za mednarodno srečanje sindikatov, posvečeno migraciji delovne sile

(Nadaljevanje s 1. strani)

lacija ter dogovorjene obveznosti oziroma norme pri vrednotenju živega dela. Hkrati s tem pa samoupravni sporazumi opozarjajo tudi na nujnost nekaterih sprememb na področju primarne delitve, saj ne moremo pričakovati, da bi s samoupravnimi sporazumi že v tej fazi uredili vse odnose v delitvi dohodka.

Kljub pomanjkljivosti, problemom in težavam, ki jih še imamo — je zaključil Tone Kropušek — pa v sindikatih Slovenije menimo, da je naš največji uspeh v tem, da smo od splošnih in že kar utrujajočih neplodnih razprav prešli na teren konkretnega samoupravnega urejanja delitvenih razmerij: „večno prav“ pa imajo lahko samo tisti, ki svojih pogledov in konceptov nikoli ne preverjajo v praksi.

V razpravi, ki je nato sledila, je Vlada Stepović poudaril potrebo po čimvečjem medrepubliškem sodelovanju sindikatov pri sprejemanju splošnih kriterijev družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov pa tudi potrebo po usklajevanju samoupravnih sporazumov po panogah. Dr. Miladin Korač je dejal, da družbeni dogovori ne bi smeli določati samo metodoloških osnov za ocenjevanje samoupravnih sporazumov, temveč tudi politiko o najvažnejših vprašanih, denimo glede razponov v osebnih dohodkih,

usklajenega gibanja osebnih dohodkov z naraščanjem družbene produktivnosti, usklajene rasti osebnih dohodkov in skladov itd. Takšni družbeni dogovori bi v bistvu pomenili dogovor o nadaljnjem razvoju republik pa tudi Jugoslavije kot celote. Menil je tudi, da bi družbene dogovore lahko sprejeli šele potem, ko bi se delovne organizacije zanje odločile na referendumu.

Raif Dizdarević je predlagal ustanovitev komisije za družbene dogovore in samoupravne sporazume pri Svetu ZSJ, Vidoje Mitrović pa se je zavzel za medrepubliški dogovor o tistih vprašanih družbenega usmerjanja delitve dohodka, ki zadevajo enotnost trga, pogoje za pridobivanje dohodka itd. Milutin Baltić je še posebej poudaril dejstvo, da petina hrvaških delovnih organizacij ni sposobna zagotoviti najnižjih osebnih dohodkov v višini 850 dinarjev in s tem v zvezi postavil vprašanje življenjskega minimuma, ki znaša letos za štiričlansko družino 1700 din, kolikor ne zasluži niti večina kvalificiranih delavcev. Sindikati bi nujno morali zahtevati „pokrivanje“ tega življenjskega minimuma — če ne iz osebnega dohodka zaposlenih pa z drugimi ukrepi, denimo s povečanjem otroških dodatkov.

Bora Petkovski je dejal, da samoupravno usmerjanje delitve pomeni spopad s sedanji napakami v družbeni reprodukciji, v kateri pa osebni dohodki niso osnovni problem. Jože

Globačnik je pojasnil, da čaka zdaj slovenske sindikate predvsem naloga analizirati merila poslovne uspešnosti, da bo po objavi vseh samoupravnih sporazumov možno njihovo realno usklajevanje. Milan Vukosović se je zavzel za izmenjavo izkušenj samoupravnega sporazumevanja po grupacijah, Jože Marolt pa je poudaril, da se bo s samoupravnimi sporazumi, s pomočjo katerih so posamezne grupacije prišle do določenih spoznanj, izvajal pritisk za določitev takšnih pogojev gospodarjenja, kot jih zahtevajo delavci. Gre torej za kvaliteto nove razmere, ko bodo delavci „pisali“ družbeno politiko.

Marjan Rožič je dejal, da se pogoji gospodarjenja ne morejo postavljati z administrativnimi odločitvami, temveč samo na podlagi preverjene prakse; celotna družbena reprodukcija pa mora biti pod neposrednim vplivom delavcev. V boju za stabilizacijo gospodarstva so se sindikati odločili za samoupravno sporazumevanje o delitvi dohodka, to pa jim daje pravico, da tudi od drugih dejavnikov odločno zahtevajo podobna prizadevanja — denimo ureditev politike cen. Predlagal je, da se zvezna skupščina seznanzi z delom sindikatov pri samoupravnem usmerjanju delitve, ki bi ga morala tudi upoštevati pri svojem delu.

Milan Rukavina-Sain je dejal, da so slovenski sindikati prvi spoznali vse posledice neurejene delitve in s

samoupravnim urejanjem tega področja vsaj v določeni meri nevtralizirali tisto, kar je bilo najslabšega v odnosih med delavci. Ne moremo pa se pri tem zaustaviti, iti moramo naprej, k urejanju primarne in sekundarne delitve, k urejanju celotne družbene reprodukcije, kar mora biti končni cilj sindikatov. Sindikati bi tudi morali jasno povedati, kakšni bi morali biti najnižji osebni dohodki, ne kot neposreden cilj, temveč kot usmeritev njihovih prizadevanj. Povedati bi tudi morali, kakšen bi moral biti dohodek štiričlanske družine, upoštevaje sedva pri tem različne življenjske stroške v različnih krajih.

Po zaključku razprave o tej točki dnevnega reda je predsedstvo imenovalo komisijo, ki bo formulirala zaključke o enotnem delovanju jugoslovanskih sindikatov pri samoupravnem usmerjanju delitve dohodka.

Predsedstvo je nato razpravljalo o pripravah za kongrese posebnih sindikatov na zvezni ravni, ki bodo ob koncu letošnjega in v začetku prihodnjega leta. Poudarjeno je bilo, da so republiški kongresi posebnih sindikatov sestavni del priprav za kongres ZSJ, da je potrebna večja samostojnost sindikatov in njihova večja povezanost z delavci, da je nujna čimvečja prožnost organizacijskih oblik sindikatov, ki naj omogoči izražanje vseh interesov združenega dela.

Na koncu svoje ljubljanske seje je predsedstvo sveta ZSJ še sklenilo da bo ZSJ dala pobudo in organizirala mednarodno srečanje sindikatov evropskih držav, iz katerih delavci odhajajo na delo v tujino, in iz držav, ki te delavce sprejemajo na delo. Kot kaže, je večina evropskih sindikatov zainteresirana za takšno srečanje, saj je migracija delovne sile problem, za katerega so vsi zainteresirani. To srečanje bo v Beogradu, verjetno v aprilu ali maju prihodnjega leta. M. P.

Industrija bombažnih izdelkov - Kranj

SPECIALIZIRANA TOVARNA JAKUART (žakart) DEKORATIVNIH TKANIN
IN GRADLOV

Prva ocena prehojene poti

Potem ko smo v dosedanjih sestavkih povzeli glavne ugotovitve in spoznanja sindikatov ob sprejemanju samoupravnih sporazumov o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov, je treba spregovoriti še o nekaterih nejasnostih, ki so se razkrile pri samoupravnem sporazumevanju.

NERAZUMEVANJE BISTVA MINULEGA DELA

Prvi samoupravni sporazumi so nastajali, ko smo v Sloveniji razpravljali o dopolnilni zvezne ustave. Določbe o minulem delu v ustavnih dopolnilnih so spodbudile sestavljalce nekaterih sporazumov opredeliti tudi to vprašanje. Pri tem pa so ponekod zašli v poenostavitve, denimo s tako imenovanimi odpravnimi, z opredeljevanjem minulega dela kot dodatka k sedanjemu osebnemu dohodku, kar bi pomenilo delavčevu pravico, ki mu gre in ki bi končno pomenila prerazdelitev narodnega dohodka.

Sindikati so v javni razpravi uspeli premagati takšne težnje. Priporočili so sestavljalcem takih sporazumov, naj vsebujejo glede minulega dela določila, ki bodo delavcem ne glede

na modernizacijo in uvajanje sodobnejše tehnologije zagotavljala stalnost zaposlitve. S tem so hoteli doseči, da se v delovnih organizacijah vendar še spremeni odnos do tako imenovanih tehnoloških presežkov delovne sile.

INTEGRIRATI ZDRUŽENO DELO...

Pri predlaganju skupin podpisnikov samoupravnih sporazumov so sindikati težili k povezovanju delovnih organizacij, ki se proizvodno, ekonomsko in tehnološko povezujejo v organske celote. V takšnih prizadevanjih pa so uspeli le delno, v glavnem le pri poslovnih združenjih in nekaterih raziskovalnih institutih. Zato bo treba v nadaljnjih prizadevanjih za integracijo združenega dela storiti vse za povezovanje poslovnih bank, zavarovalnic in nekaterih

znanstvenih institucij, zlasti pa za povezovanje trgovine.

DRUŽBENO OBVLADATI PODROČJE OSEBNIH PREJEMKOV

Na III. konferenci sindikatov Slovenije je bilo izraženo nezadovoljstvo, ker je področje osebnih prejemkov, ki izvirajo iz dela po pogodbah — civilno-pravno razmerje — družbeno neobvladano, nekontrolirano in ker ni javno, povzroča pa znatne socialne razlike in utemeljeno politično negodovanje. Podpisniki samoupravnih sporazumov so pokazali pripravljenost ta vprašanja čimprej rešiti, saj so v večini sporazumov zapisali določila, po katerih bodo izplačila za delo po pogodbah predmet posebne obravnave delavskih svetov, predvsem ob periodičnih in zaključnih računih. Marsikje pa so samoupravnimi organom kar naložili, da morajo take izdatke programirati in ob zaključnih računih obravnnavati njihovo višino ter učinke. Seveda pa take rešitve še niso dobile veljave v metodologiji za spremljanje izpolnjevanja samoupravnih sporazumov. Ta namreč še

vedno dopušča možnost, da se taka izplačila vplajajo v skupni in s samoupravnimi sporazumi dogovorjeni masi za osebne dohodke in skupne potrebe delavcev.

KAJ SO TOREJ UGOTOVILI SINDIKATI?

Glede procesa samoupravnega sporazumevanja o delitvi dohodka in osebnih dohodkov je torej mogoče ugotoviti:

- da bomo s samoupravnimi sporazumi dosegli večjo skladnost osebnih dohodkov in panogah in med panogami, saj se bodo z njimi dosežale razlike v razmerju 100:170 bistveno zmanjšale;
- da interesi delovnih organizacij pri nastajanju in delitvi dohodka niso več atomizirana pravica in ne več samo njihov problem;
- da postaja doslej dokaj izolirano obravnavanje elementov o uspešnosti ali neuspešnosti gospodarjenja vse bolj javno in da iščejo podpisniki rešitve v medsebojnem usklajevanju in ob skupnih spoznanjih;
- da se številna nasprotja pri nastajanju in delitvi dohodka razre-

šujejo brez posredovanja in prisiljevanja subjektov izven neposredne samouprave in da nastajajo v tem smislu elementi, ki integrirajo delavski razred;

— da se odpravljajo tiste nepravilnosti v delitvi dohodka in osebnih dohodkov, ki so bile doslej deležne najostreje kritike, kazale pa so se kot neupravičeno visoki poprečni osebni dohodki ali visoki osebni dohodek posameznikov;

— da je pomemben vir za nastajanje socialnih razlik, ki se je doslej napajal iz povračil iz materialnih stroškov, sedaj družbeno obvladano, čeprav sta morebiti oba splošna družbena dogovora glede tega preveč enotna;

433 so- podpisnikov

Predsedstvo republiškega odbora Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije je 5. novembra kot eden izmed 343 organov družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih interesnih skupnosti in predstavnih organov v Sloveniji podpisalo družbeni dogovor o osnovah za nadomestila odbornikom, poslancem in voljenim ter imenovanim funkcionarjem.

Predsedstvo republiškega odbora je ob podpisu tega dokumenta med drugim ugotovilo, da je tudi na tem področju potrebno spoštovati stališče konference slovenskih sindikatov, naj namreč najvišje nadomestilo ne presega 6000 din. Zato je soglašalo s stališčem predsedstva RS ZSS, da se prvotno predvideno najvišje nadomestilo 7000 din, zniža na to vsoto. Prav tako je kot predsedstvo RS ZSS za leto 1971 še pristalo na funkcijski dodatek, vztrajajo pa pri tem, da se v izpolnjenem sporazumu za leto 1972 le-ta ukine.

DE SPET V AKCIJI: KAKO DO ZASLUŽKA 1000 DINARJEV?

KAJ SO PAVEDALI DELAVCI
TEKSTILNE TOVARNE MAJŠPERK

Julčka VINKLER, tkalka, osebni dohodek med 1000 din 1130 din mesečno; z možem, ki je zaposlen, skrbita za 4 otroke, ki so še vsi v šoli: „Prav je, da se sindikat zavzema za delavce, da je določil minimum, pod katerim ne bi smel ostati s svojim osebnim dohodkom noben slovenski delavec. Vendar pa bi po mojem moral sindikat višino najnižjega zasluzka, za katerega se poteguje, prilagajati gibanju življenjskih stroškov. V našem podjetju je, denimo, tako, da vsake toliko časa sicer popravijo osebni dohodek, ampak za enak odstotek zvišajo tudi norme. Torej smo praktično na istem! Po drugi strani pa je ob seda-

nas v predilnici se nadomeščamo celo med malicami, da bi zaslužile kakšen dinar več, pa poglejte, kaj dobimo. Po drugih oddelkih tudi garajo in niso na boljšem...

Jože POTOČNIK, valjkar, z osebnim dohodkom 1000 din mesečno preživlja štiričlansko družino: „S tem denarjem se za silo preživimo in nekako oblečemo in obujemo. Moje ženo vprašajte, kako v tem uspeva; jaz tega ne razumem, res pa je! Mislim pa, da bi se sindikat ob sedanji draginji moral zavzeti za višje minimalne zasluzke. Seveda pa lahko rečem vse dobro o sindikatu v tem smislu, da se je sploh spomnil na delavce. Če bo dovolj vztrajen v svojih zahtevah, bi se morda tudi naš delavec kaj poznalo...

Rekel pa bi tudi, da bi morali začeti boljše gospodariti v tovarni, v lastni hiši. Meni sicer dela ne manjka, vendar, ali je res treba, da nekateri stroji pri nas v oplemenitilnici stojijo tudi po ves dopoldan ali celo dlje? Zakaj je tako, ne vem. Mislim pa, da bi se naše vodstvo moralo potruditi, da bi vsi skupaj imeli več dela. Potem bi se tudi naši zasluzki - poprečni in posamični - prav gotovo izboljšali.“

njem najnižjem zasluzku velik revez tisti, ki živi samo od plače, ki tudi sam kaj malega ne pridela in podobno.

Kaj naj bi storili, da bi več ustvarjali, vas tudi zanima? Ne vem, kako je po drugih oddelkih, pri nas v tkalnici pa smo strojni park za silo prenovili in mislim, da iz njega iziskamo tisto, kar se sploh da. Slišim pa, da vodilni razmišljajo o tem, da bi tkalke stregle več strojem, kot pa jih nadzorujemo zdaj. Nekaj bi s tem že prihranili, ampak veliko ne!“

Katica POŽAR, KV predilka, s svojim zasluzkom kakih 1000 din mesečno in moževu plačo skrbita za dva otroke, ki se šolata: „Pri tem, da je sindikat določil minimalni osebni dohodek, je dobro samo to, da se je sploh spomnil na delavce. Minimalni osebni dohodek pa pri sedanji draginji predstavlja skrajni minimum. Poglejte: samo za hčerkin internat plačam 460 din na mesec...

Kakšnih posebnih možnosti za doseganje boljših rezultatov, ki bi nam omogočali večje zasluzke, v našem podjetju, žal, ne vidim! Pri

Kvaliteta izdelkov - najvažnejši adut

V tovarni volnenih izdelkov Majšperk so že odpravili zasluzek pod 1000 dinarjev • »Kvaliteta Majšperk« mik in interes kreditorjev, ki naj bi pomagali pri uresničevanju njihovih razvojnih načrtov

V tovarni volnenih izdelkov Majšperk so doslej - v primerjavi z istim obdobjem minulega leta - ob 5 % povečanem številu zaposlenih dosegli za 10 % večjo proizvodnjo volnenih tkanin ter izdelali za 110 % več volne za ročno pletenje. Zaradi tega in zavoljo poprečno višje kvalitete, torej tudi zaradi manjšega izmečka, se je realizacija zvišala za 60 %. Zalog nimajo. Če bi jim zmogljivosti omogočale, bi po trenutnih prodajnih možnostih lahko prodali za tretjino več, kot pa lahko naredijo.

Zaradi tako ugodnih gospodarskih gibanj z ene, po drugi strani pa zaradi nedavno verificiranega samoupravnega sporazuma podjetij njihove stroke, so spodnjo mejo osebnih dohodkov lahko „naslonili“ 1000 dinarjev. Njihov pravilnik o delitvi osebnega dohodka govori o najnižji osnovi 900 dinarjev, delovne obveznosti pa kolektiv v poprečju presega vsaj za 10 %.

„Praviloma in po novem nihče od naših 475 delavcev ne bi smel zaslužiti manj kot tisočaka na mesec,“ je v zvezi s tem pojasnil direktor Tovarne volnenih izdelkov Majšperk tovariš Franc Lašič.

Volnene tkanine in volna za ročno pletenje iz Majšperka na našem trgu pomenijo pojem vrhunske kvalitete. Tak sloves bi kolektiv te delovne organizacije povsem razumljivo rad vsaj obdržal, če že ne povečal.

„Z novim pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov nameravamo nasploh boljše vrednotiti delo proizvodnih in strokovnih delavcev, da bi tako spodbudili doseganje še boljših proizvodnih in poslovnih uspehov,“ je povedal Maks Sagadin, predsednik osnovne sindikalne organizacije in obnem član komisije, ki sedanji pravilnik o delitvi osebnega dohodka prilagaja vsebini in določilom samoupravnega sporazuma. „Sindikat v našem podjetju se sicer strinja s tem, da bi delitveni razponi ostali v takem razmerju, kot so zdaj, da torej najvišji zasluzek za štirikrat presega najnižjega, ki je in praviloma tudi ne bi smel biti nižji od 1000 dinarjev za normalno delo v rednem delovnem času. Praviloma pa je za nas normalno, da zaposleni vsaj za 10 % presegajo norme oziroma druge delovne obveznosti,“ je še pristavil predsednik sindikalne organizacije.

Ko smo se v tovarni pomenovali z delavci o tem, kaj menijo o stališču sindikatov o najnižjem osebnem dohodku 1000 dinarjev mesečno ter kje vidijo možnosti za izboljšanje gospodarjenja, da bi vsaj tolikšne zasluzke dosegli po ekonomski poti, je bil naš spremljevalec tovariš Franc Kamenšek, izmenovodja v oddelku za izdelovanje volne za ročno pletenje, ki je tudi dolgoletni sindikalni delavec. Čeprav je vesel, da prodaja teče malodane po maslu, zadovoljen vseeno ni!

„Smo dokaj zastarela tovarna, morali bi se hitreje modernizirati,“ je dejal. „Česar pa kljub naši najboljši volji ne moremo uresničevati tako, kot bi radi. Ni denarja, pa pika! Še tistega, s katerim po računovodskih podatkih razpolagamo, obračajo drugi! Nelikvidnost pač, ki ni hotela obiti naše tovarne. Če bi vsaj ta denar imeli, bi se hitreje lahko odločili za uresničevanje programa sanacije podjetja, kot z drugimi besedami imenujemo naš program perspektivnega razvoja.“

„Prav ste slišali,“ je kasneje pojasnjeval direktor Franc Lašič. „Dejansko smo sorazmerno zastarela tovarna s fizično, pa tudi z ekonomsko zastarelimi proizvodnimi sredstvi. Če želimo vsaj obdržati tisto, kar imamo, torej kvaliteto in sloves, če skratka želimo, da bi Majšperk tudi v bodoče pomenil vsaj to, kar pomeni danes, moramo modernizirati tehnologijo, v proizvodnjo vpeljati vse tisto, kar se danes uveljavlja po svetu. Zaradi splošnih razmer, v katerih trenutno posluje tekstilna industrija, se danes na trgu uveljavljamo in prodajamo brez težav predvsem na račun kvalitete naših proizvodov; zaradi slovesa, ki si ga je tovarna volnenih izdelkov Majšperk priborila v preteklosti in ga za ceno velikih naporov ima tudi danes. Naša akumulativnost pa žal ni taka, da bi ustvarjali dovolj sredstev, s katerimi bi lahko po optimalni poti začeli izvajati naš program modernizacije, ki obenem pomeni tudi program sanacije tehnologije. Najbolje se bom izrazil, če povem, da nam manjka kapitala, s katerim bi ta program začeli izvajati. Z učinki začetnih naložb v korenito sanacijo tehnologije bi si potem brez večjih težav in brez večje zunanje pomoči lahko sami pomagali naprej. Odkrito rečeno, upamo na zunanjo pomoč, pri čemer je naš sloves in kvaliteta naših izdelkov tisti adut, na katerem tudi največ gradimo.“

MILAN GOVEKAR

KRATEK STIK

(Nadaljevanje s 1. strani)
podpisali? Ali bi tak sporazum sploh podpisali? Za nimivo bi bilo tudi vedeti, kaj bi v sindikatu industrije in rudarstva rekli o njem, če bi ga predložili takšnega, verificiranega, točneje pogojno verificiranega.

Ne rečem, da ne bi mogoče zvedeti, kakšna usoda je resnici doletela naš sporazum, saj je res, da si tega nisem prizadeval zvedeti. Prava zanimalo me je, kako je v koži tistega, ki pravzaprav nima kje proizvedovati in je odvisen samo od „zvedeti“.

Zato nikarte zamere, če vas sprašujem o moji plači. Ja, plači, kajti osebni dohodek, za katerega smo se sporazumeli, to očitno ni tisto, ker tudi naš sporazum ni več tako zelo samoupravno temveč bo malce dišal, tako rečem, po tarifnem.

Morda naš sporazum ni najboljši, morda sploh ni dober, navsezadnje tudi ni rečeno, da je zanesljivo skladu z zakonom in družabnim dogovorom o usmerjanju delitve. In če kdo tako misli, potem naj to na glas pove, da se bomo mogli spricati in poiskati razsodnika, kar pa bo precej boljše kot kupčkanje za zeleno mizo, kjer časovna stiska za nesljivo dela za nekoga.

Zdaj, ko sem pometel pred lastnim pragom, lahko rečem, da to ni samo naš problem. Čeprav je javnost dela ena bistvenih prvih procesa samoupravnega sporazumevanja, saj bi ga morala spremljati od prvih zasnov sporazumov preko oblikovanja in sprejemanja predlogov, dajanja soglasja sindikatov vse do verifikacije in vpisa v register pa še naprej - pri uveljavljanju samoupravnih sporazumov v konkretni delitvi, je očitno, da smo to prvino doslej najmanj razvijali - ne sicer v vseh fazah enako in na vseh ravneh, očitno pa je prišlo do pravcatega kratkega stika prav zdaj, pri verifikaciji. Resnično, prava tema, kar zadeva sedanjo fazo sporazumevanja.

Nekaj tolažbe vendarle ostaja: na napakah se učimo. Se res?

BOJAN SAMARIN

VELEBLAGOVNICA

nama

- priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin na sebo, za družino, za dom in za gospodinjstvo
- potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje
- za tuje kupce je v hiši menjalnica

LJUBLJANA

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2

BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO,

Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7

BLAGOVNICA NAMA, Škofja Loka
BLAGOVNICA NAMA, Kočevje

VOBJEKTIVU

MODA V MOTELU

V četrtek je podjetje Modna konfekcija Krim priredilo v Turist-motelu v Grosupljem modno revijo. Svojim naročnikom oziroma kupcem so pokazali 46 modelov damskih plaščev, kostimov, kopalnih oblek in moških oblek za pomlad in poletje 1972.

Ze 26 let posluje Modna konfekcija Krim. V začetku so se imenovali Kroj in so izdelovali predvsem uniforme. Ze drugo leto pa poslujejo pod sedanjim imenom. Iz obrtnega podjetja so v zadnjih letih prerasli v industrijo, ki zaposluje že 560 delavcev. Svoje obrate imajo v Novem mestu (damska težka konfekcija), Mariboru (moška konfekcija), Kranju (hlače), Sodražici (damske obleke) in dva obrata v Ljubljani, kjer izdelujejo damsko in moško konfekcijo ter perilo. Imajo pa tudi lastno trgovsko mrežo. Deset njihovih trgovin je v Ljubljani, Novem mestu,

Piranu, Postojni, Celju, Mariboru in Kranju. V kratkem pa bodo odprli še poslovalnice v Piranu, na Jesenicah in v Semiču.

Kakih sto povabljenih si je ogledalo modele, ki jih je v glavnem kreirala Meta Wedam. Običajnega ploskanja tokrat ni bilo, namesto tega so si trgovci iz vse Jugoslavije zapisovali le večje ali manjše številke, ki jih bodo kasneje vnesli v naročilo. Modeli konfekcije Krim se približujejo italijanski in nemški modi, seveda brez vsakršnih modnih muh. Te, kot pravijo pri Krimu, pri nas ne gredo v promet.

Modna konfekcija Krima svoje izdelke tudi izvažajo, in to kar 30 % proizvodnje. Za letos računajo na 250 tisoč dolarjev izkupička na nemškem in švicarskem tržišču.

A. AGNIČ

Bogato založena garderoba modne revije, ki jo je pripravilo ljubljansko podjetje Modna konfekcija Krim

V prijetnih prostorih Turist-motela v Grosupljem so si trgovci iz vse Jugoslavije ogledali 64 modelov za pomlad in poletje 1972

Kaj nenavaden čas za kopalne obleke, toda konfekcijska podjetja morajo že misliti na čas, ko nam bo spet vroče

Rudarji zahtevajo odgovor — in to čimprej

Prejšnjo soboto popoldne so se trboveljski rudarji šli na izredno zborovanje. Sklicalo ga je vodstvo osnovne organizacije sindikata, da bi se pogovorili o najaktualnejših problemih v zvezi s sedanjim položajem tega kolektiva. Sestanka se je udeležilo več kot sto rudarjev, povabili pa so tudi predstavnice upravnega vodstva Zasavskih premogovnikov, občinske skupščine, občinskih vodstev družbenopolitičnih organizacij in druge. Kot vsa podobna zborovanja, je tudi to potekalo v naelektrinem vzdušju, kljub temu pa je bilo konstruktivno in usmerjeno v iskanje izhoda iz sedanjega položaja, v katerem so se znašli trboveljski oziroma zasavski rudarji.

Trboveljski rudarji sodijo, da stabilizaciji našega gospodarstva ni duha in sluha. Cene divjajo, proizvodni in drugi stroški rastejo, pogoji poslovanja pa so zanje iz dneva v dan slabši. Osebnih dohodkov že lep čas ne dohitejajo porasta življenjskih in drugih stroškov.

Kaj naj stori 3.900-članski kolektiv, če ugotovi, da je v devetih mesecih letos ustvaril komaj 1.370.000 din ostanka dohodka? Kako naj razvija samoupravljanje, če za to nima materialne podlage? Kako je sploh mogoče, da glavni direktor podjetja, ki ima zaradi razmer v premogovništvu še posebno veliko odgovornosti in dolžnosti, prejme na mesec 3.500 din

osebnega dohodka, kar je toliko ali celo manj kot osebni dohodki direktorja v manjšem trgovskem podjetju? Kako naj uskladi svoj družinski proračun vsaj z najnujnejšimi potrebami rudar, ki zasluži na mesec 1600 din, če ima mladoletne otroke in nezaposleno ženo?

Na vsa ta vprašanja udeleženci zborovanja pravzaprav niso dobili odgovora, čeprav so si ga želeli.

Zahtevali pa so tudi jasen in takojšen odgovor na vprašanje, kaj bo z modernizacijo zasavskih premogovnikov. Tri leta že dokazujejo upravičenost mehanizacije jamskih obratov, tri leta prosijo za kredite, kljub temu pa še danes ne vedo, ali bodo lahko uresničili svoj pro-

gram. Radi bi takojšen odgovor, ali naj še vztrajajo kot rudarji ali pa naj vržejo puško v koruzo.

Zborovalci niso mogli mimo znanih ugotovitev, kaj vse so rudarji prispevali po vojni za razvoj našega gospodarstva in posebej industrije. Opozorili so, da razumejo sedanji pomen tekočih goriv za nadaljnji razvoj našega gospodarstva, ne razumejo pa, da kljub pomanjkanju premoga ostajamo pri nerealnih cenah in nizkih osebnih dohodkih, ki v primerjavi z drugimi industrijskimi panogami občutno zaostajajo. Tudi kupci jim še vedno dolgujejo približno 32 milijonov din. Njihov glavni dolžnik je trboveljska termoelektrarna, ki ji kljub temu skušajo pomagati, saj delajo tudi ob sobotah, da bi tako povečali dobavo temu podjetju. M. V.

Poleg tovarne kemičnih izdelkov Ilirija v Ljubljani je zrasla nova, sodobna zgradba, kamor se bo v kratkem preselil NARTA STUDIO. Osnovni namen studia je, da z nasveti in strokovnimi tečaji, ki jih prireja v Ljubljani in vseh večjih mestih Jugoslavije, pomaga frizerjem pri njihovem delu in sploh pri rasti frizerske stroke. Doslej je NARTA STUDIO delal v starih prostorih na Dolenjski cesti, ki pa so postali pretesni. — EP

Našli so sami sebe

Razveseljivi poslovni uspehi Mariborske tekstilne tovarne • Tudi osebne dohodke so popravili

ISKRA PREDSTAVLJA: ELEKTRIČNO ROČNO ORODJE

Veliko novosti

Na letošnjem sejmu obrti in opreme v Kranju je Iskra predstavila javnosti svoj proizvodni program ročnega električnega orodja. Številne novosti in izboljšave nam je Peter Zibert, vodja sektorja za električno ročno orodje pri Iskra Commerce opisal takole:

„V zadnjih nekaj letih je Iskra s pomočjo lastne razvojne dejavnosti in sodelovanju z znanimi inozemskimi partnerji dala na trg številne nove izvedbe električnega ročnega orodja in se z njimi uvrstila med najvidnejše svetovne proizvajalce na tem področju.“

„Kakšne konkretne novosti je pripravila Iskra?“

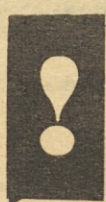
„Glavna novost so strojčki z UNI motorjem. To je serija devetih različnih profesionalnih orodnih strojev, v katere je vgrajen enak motor. Pripravljamo nove izvedbe, tako da bodo lahko uporabniki na isti motor priključili devet različnih priključkov. Ta izvedba bo namenjena predvsem manjšim obrtnikom, kmetovalcem, s pridom pa jih bomo uporabili tudi pri domačih hišnih opravilih. Naj naštejem strojčke iz te serije: vrtni stroj, kotni brusilni stroj, premni brusilni stroj, sekalnik pločevine, škarje za pločevino, nadrezkar, izvijač, strojček za vrezovanje navojev in povratna žaga. Posebna novost, ki jo pripravljamo, pa so elektronski vrtni stroji, ki jih bo dala Iskra na tržišče že v prihodnjem letu. To bo pet vrtnih strojev, s katerimi se uvrščamo med najsoodobnejše proizvajalce električnega ročnega orodja. V prodaji pa so že miniaturni vrtni stroji v štirih izvedbah, od 6 do 10 mm, z eno in dvema hitrostima in elektronski z eno in dvema hitrostima. Namenjeni so predvsem montažarjem in finomehanikom, so izredno majhnih dimenzij, tako da jih lahko spravimo celo v žep. Kljub majhnim dimenzijam teh strojev, skoraj za polovico manjšim od standardnih, pa ni njihova moč nič manjša. Iskra že nekaj časa sodeluje tudi z inozemskim partnerjem pri proizvodnji električnih aparatov za lakiranje, ki delujejo po načelu vibratorja, torej brez žraka. Ti aparati ali brizgalke so zelo primerne za domača in obrtniška dela pri brizganju ali lakiranju predmetov, prostorov in podobno. V naslednjih dveh letih pa bo Iskra razvila in začela proizvajati tudi specialno električno ročno orodje za domačo uporabo — tako imenovane hobi stroje. V nekaj letih naj bi se proizvodnja teh aparatov povečala za desetkrat, hkrati pa bo Iskra kompletirala program hobi orodja

za hišna popravila.“

„Kaj pa konkurenca na tem področju?“

„Na jugoslovanskem tržišču se srečujemo z najvidnejšimi svetovnimi proizvajalci, vendar se je Iskra s kvaliteto in dolgoletno tradicijo že toliko uveljavila, da smo na tem področju popolnoma konkurenčni. Nameravamo povečati tudi prodajni program električnih in elektro-pnevmatskih orodij za gradbeništvo, da bi tako lahko nudili obrtnikom, industriji in gradbeništvu ter vsem drugim potrošnikom zaključene programe tudi na tem področju.“

R. NOČ

Delavci v prometu in zvezah Slovenije že dlje opozarjajo na potrebo, da bi tudi v naši republiki čimprej izoblikovali zasnovano dolgoročno razvoja vseh dejavnosti prometa in zvez ter jim tako zagotovili enakopravno mesto v razvoju našega gospodarstva. Program razvoja prometa in zvez ter na njem temelječa prometna politika naj bi pripomogla k odpravljanju številnih neskladnosti, sistemskih slabosti in povsem nepotrebnih težav, ki danes ne le poslabšajo položaj sleherne izmed dejavnosti prometa in zvez, ampak vse bolj pomenijo tudi zavoro za hitrejši razvoj preostalega gospodarstva, včevši turistični promet. Na vse te probleme so tako ali drugače opozorili tudi delegati pravkar minulega V. kongresa sindikata delavcev v prometu in zvezah Slovenije, da pa ne gre za nobena pretiravanja, ampak za resnično boleče ter mnogostransko škodljive pojave, je nadvse prepričljivo dokazal Franc Rodica, zastopnik Jugoslovanskih železnic na Opčinah, ki je dejal:

„Na železnici se bojimo posledic, ki bi lahko nastopile, pravzaprav pa že nastopajo zaradi tega, ker se severne jadranske luke pripravljajo na to, da bi delovni teden skrajšale od šest na pet dni. Deloma je tako že storilo reško pristanišče.“

-MG

tekstilno tovarno pa je še posebej značilno, da ima razmeroma zelo zastarel strojni park.

Od kod torej dokaj razveseljivi rezultati? V prvi vrsti so se v kombinatu odločili, da bodo z naravno selekcijo uravnavali zaposlenost na razumno mejo. Nobena skrivnost namreč ni, da so nekateri očitali kombinatu preveliko število zaposlenih, še posebej v administraciji. Pokazalo se je, da so bili očitki upravičeni. Ne da bi trpela proizvodnja, so na osnovi skrbno pripravljene kadrovskega programa v okviru sanacijskih ukrepov uspeli v razmeroma kratkem času znižati število zaposlenih za več kot 1000 delavcev. Še lani januarja je štel kolektiv MTT 5177 članov, letos septembra pa le še 4391.

Bilo pa bi napak misliti, da se je položaj v podjetju izboljšal zavoljo odpuščanja delavcev. Hkrati s premišljeno kadrovske politiko so namreč tudi nenehno spreminjali in pri-

lagajali tržišču asortiment svojih izdelkov. Opuščali so proizvodnjo nerentabilnih artiklov in se vse bolj usmerjali na izdelovanje sodobnejših vrst tkanin. K izboljšanju gospodarskih uspehov so pripomogli tudi novi stroji, ki so jih kupili deloma z lastnimi sredstvi, deloma pa z mednarodnim posojilom. Kako se je povečala delovna storilnost na zaposlenega, najbolje pove podatki, da je en član kolektiva še pred dvema letoma ustvaril mesečno za 3860 dinarjev blaga, letos pa že za 6000 dinarjev.

Ob izboljšanih gospodarskih uspehih so v Mariborski tekstilni tovarni v zadnjem času posvetili posebno skrb tudi izboljšanju gmočnega položaja zaposlenih. Znano je, da so zaslužki v tekstilni industriji med najnižjimi, Mariborska tekstilna tovarna pa je bila na koncu lestvice tudi med tekstilci. Zavoljo večje storilnosti so lahko v zadnjem času začeli popravljati to neskladje. Poprečni osebni dohodek zaposlenih je

bil v septembru 1300 dinarjev, v oktobru pa so osebni dohodki ponovno porasli. V minulem mesecu je samo še 50 članov kolektiva prejelo manj kot 900 dinarjev, in še v teh primerih gre za novince ali tiste, ki so večkrat manjkali. Ena od temeljnih nalog organov samoupravljanja v sedanjem obdobju je, da zagotovijo vsem zaposlenim osebni dohodek, ki za polni delovni čas ne bo nižji od 1000 dinarjev.

Perspektive kombinata niso tako neugodne, kot smo jih prikazovali še pred poldrugim letom, čeprav ostaja nevarnost, da bo tekstilna industrija zaradi napovedanih podražitev — zlasti bombaža na svetovnem tržišču — zaradi določenih cen ponovno zaostala za drugimi dejavnostmi. Sicer pa povzročata trenutno kolektivnu največ težav nelikvidnost. Kombinatu ima sicer res 60 milijonov dinarjev dolga, vendar pa mu hkrati dolgujejo kupci več kot 130 milijonov dinarjev.

D. P.

Do 15. januarja 1972

VSAK MESEC 100 NAGRAD

Na notranji strani kronskih zamaškov steklenic vseh vrst piva talis so natisnjene posamezne črke vaše velike sreče, v časnikih pa objavljamo nagradne kupone. Zberite po 9 zamaškov s črkami, ki sestavljajo napis talis pils! Obenem z ustreznim številom izpolnjenih kuponov jih pošljite na naslov: talis, Maribor, Meljska 10. Več izpolnjenih nagradnih kuponov in več zbirk napisov talis pils — več možnosti za bobno srečo!

VSAK DAN pivo talis

EXCORRADO

TONIC WATER

... v jugoslovanskih sindikatih

RESOLUCIJE
SO PREMALO

ČRNA GORA

V republiškem odboru sindikata delavcev industrije, rudarstva in kmetijstva SR Črne Gore ugotavljajo, da so doslej uveljavljeni ukrepi za izboljšanje varstva pri delu dali dokaj skromne rezultate. Podatki, da število ponesrečenih in obolenih delavcev narašča hitreje od števila aktivnih zavarovancev, pričajo, da se razmere pravzaprav slabšajo. Izostanki z dela naraščajo; v letu 1969 je zavoljo nezgod pri delu in boleznih približno 29.500 aktivnih zavarovancev iz industrije, rudarstva in gozdarstva doseglo kar 404.420 izgubljenih delovnih dni, v letu 1970 pa je znašalo število izgubljenih delovnih dni 445.584, medtem ko se je število zavarovancev povečalo le na 31.869. Nadzorni organi so v letu 1970 ugotovili v delovnih organizacijah industrije in rudarstva kar 2.326 pomanjkljivosti, ki lahko resno ogrozijo varno delo. Podatki tudi izpričujejo, da so v delovnih organizacijah odpravili le polovico teh pomanjkljivosti; v tem letu je izdala inšpekcija 35 odločb o prepovedi dela zavoljo neposredne nevarnosti za življenje in zdravje delavcev; od 914 pregledanih električnih priključkov jih kar 537 ni ustrezalo predpisom.

Zavoljo teh dejstev v sindikatu delavcev industrije, rudarstva in kmetijstva SR Črne Gore ugotavljajo, da delovnih razmer niso mogle izboljšati doslej sprejete resolucije in sklepi, čeprav so bili še tako progresivni. Zato v sindikatu sodijo, da je skrajni čas, da se te teme lotijo drugače: dogovoriti se je treba o tem, kdo, do kdaj ter kaj mora zagotoviti za bolj varno delo. Morda bo taka razprava več zalegla, kot pa dogovarjanje o načelnih formulacijah sklepov, o novih resolucijah!

ENAKOPRAVNOST NAS
LAHKO SAMO OKREPI

V razpravah o sedanjem ustavnem spremenjanju našega družbenoekonomskega sistema postaja vse bolj jasno, da je na jugoslovanskem tržišču zelo težko priti do povsem čistih računov. Na enotnem tržišču se vsakodnevni tokovi tako prepletajo, da bo hkrati s prizadevanjem za vse večjo ekonomsko enakopravnost vedno treba določiti tudi skupne smeri razvoja in osnovne interese, ne pa se ogrevati za takšno pojmovanje „čistega računa“, iz katerega bi se vsak dan videli dohodki in izdatki vsakogar, oziroma ki bi preprečil medsebojno prelivanje. Dinamični razvoj vsebuje tudi zakone neenakomernega razvoja, te neenakomernosti pa ni mogoče ukiniti ne s sistemom ne z ustavo. Ta zakonitost neenakomernosti pa terja, da vsi ne moremo enako naglo napredovati. Vendar pa to spet ne pomeni, da v skupnosti, ki temelji na takšnih načelih, kot so naša, v določenem obdobju ne bo prišlo do zavestnega pospeševanja razvoja njenih posameznih delov.

Zato je za uspeh naše sedanje družbene aktivnosti nadvse pomembno, kako bomo v prihodnje urejali medsebojne ekonomske odnose v Jugoslaviji. Dejstvo je namreč, da ima vsaka republika in pokrajina svojo ekonomsko politiko in ekonomijo. Če se bo spremenila v republiško gospodarstvo, v zaprt republiški gospodarski sistem, potem reforme, tržišča in samoupravljanja ne bo mogoče uresničevati v njihovih pravih vrednotah. Ne bi bilo torej normalno, če bi se vsaka republika na enotnem tržišču glede ekonomskega organiziranja odločala državno-teritorialno. Vsililo bi se takšno posredništvo republik, ki bi pomenilo nov vir državne moči, prišlo bi do uveljavljanja novega etatizma na vrhu republike, lahko bi rekli nacionalnega etatizma. Hkrati s tem bi nastajala konkurenca vrhov republiških elit pri razdelitvi dejanske

politične moči v državi ter premoč ekonomsko močnejših na enotnem tržišču. V tej kombinaciji bi se verjetno povečale razlike v strukturnih neuskkljenostih ter v gospodarski razvitosti. V drugačnih oblikah bi torej spet obnavljali stalna žarišča mednarodnih konfliktov.

Če želimo v kali zatreti takšne možne pojave, smo dolžni dosledno uresničiti duh in vsebino novih ustavnih sprememb. Te naloge smo se že lotili. Država postaja vse bolj instrument združenega dela in samoupravljanja ter se že spreminja v družbeno organizacijo upravljanja. Državno vmešavanje in razdeljevanje sredstev in pravic smo začeli zamenjavati s samoupravno organizacijo in z demokratičnim dogovarjanjem. Zato si delovni ljudje prizadevajo, da bi bilo samoupravljanje sposobno in učinkovito, da bi obstajalo in napredovalo tudi kot sodoben in racionalni sistem. S prvimi učinki sprememb, ki jih sedaj uveljavljamo na ekonomskem področju, s stabilizacijskimi ukrepi, z obnavljanjem oziroma z doslednejšim izvajanjem reforme bodo še bolj jasni interesi vsake republike in pokrajine, delovne organizacije, interesne skupnosti in občine, vsakdo bo odvisen od svojega dela in dohodka. Delavski razred in vsak narod bosta v celoti bolj samostojno razpolagala s svojim presežkom dela. Interes vsakogar pa je, da je na enotnem tržišču produktivnejši in bolj konkurenčen v gospodarjenju, da se svobodno samoorganizira in združuje. Za normalno delovanje enotnega tržišča pri tem ni in ne bo več odgovorna samo zvezna država, marveč tudi vse republike in pokrajine in še zlasti vsi subjekti gospodarjenja ter samoupravnega političnega odločanja. Takšna razširjena odgovornost pa lahko le okrepi našo gospodarsko in družbeno moč in veljavo.

V. B.

TE DNI
SO REKLIPredsednik IS SRS STA
KAVČIČ v intervjuju Bo

Znano je, da se Slovenija urejanju vseh problemov gospodarskega sistema zavzema za da čim bolj odpremo pot ekonomski logiki, zakonom ekonomije in trga, selekciji, večji produktivnosti, konkurenci itd. to načelo preračunamo finarno, potem so kazalci za Slovenijo največkrat ugodni, kar ne velja za devizni režim.

Slovenija je devizno deficitarna skoraj v razmerju 3:2. Vrednost našega uvoza je 9 milijard izvoza pa 6 milijard dinarjev, so približne številke iz bilance leta 1970, v katerem je gospodarstvo, čakajoč na devalvacijo, več uvažalo kot izvažalo. V bilanci ni upoštevano, da naša trgovska podjetja uvažajo blago za svojo Jugoslavijo. Tako ni upoštevano to, da mnogo reprodukcijskega materiala in surovin (bombaž, kovač, katerega uvažajo in predelajo slovenska podjetja, naprej jugoslovanski trg. Deficit imenovane plačilne bilance Slovenije torej ni samo rezultat rabe v Sloveniji, temveč v njem sodeluje tudi del jugoslovanske porabe. To sicer ublažuje, vendar pa ne spreminja našega položaja.

Kljub temu, da vemo, da čakajo velike težave, da bo uporabljena ekonomska logika finančno škodovala Slovenijo, smo za enako ekonomsko načelo, za enako politiko kot

VEČJI
DELEŽ?

Poslanci štirih zborov skupščine BiH so na osnovi podatkov, da je od 106 komun, kolikor jih je v BiH, le 29 razvitih, 77 pa nerazvitih (od katerih 48 nima niti minimalnih pogojev za razvoj, tako da BiH predstavlja skoraj polovico nerazvitih področij v Jugoslaviji) sodili, da bi se morala povečati udeležba te republike v skladu za nerazvite. Ta delež bi moral ustrezati narodnemu dohodku in številu prebivalcev. Mednarodna banka naj bi do leta 1975 odobrila Jugoslaviji 100 milijonov dolarjev kredita. Poslanci skupščine BiH menijo, da bi moralo biti najmanj 60% teh kreditov namenjenih nerazvitim.

SAMOUPRAVA V ZAGATI

Po besedah Veselina Džuranovića na skupni seji CK ZK Črne gore in konference sindikata Črne gore je v tem trenutku samoupravljanje v tej republiki v krizi. Po njegovem mnenju so vzroki za to naslednji: večletna ekonomska nestabilnost je povzročila pomembna družbena nihanja, ki so vplivala tudi na delovne kolektive in na njihov odnos do samoupravljanja. Drugi vzrok pa je večletna negotovost glede pogojev gospodarjenja. V takih razmerah se delovni kolektivi, ZK in sindikati v delovnih organizacijah ukvarjajo predvsem s problemi lastne eksistence, z izplačili osebnih dohodkov in z zagotavljanjem sredstev za tekočo reprodukcijo, ne pa s problemi samoupravnih odnosov. Poleg teh splošnih vzrokov pa je še nekaj drugih značilnosti. Še vedno živimo v prehodnem obdobju, ko še ni izdelan čvrst družbeni sistem na osnovi samoupravljanja. Na eni strani še vedno občutimo ostanke starih odnosov, na drugi strani pa pomembne

elemente novega sistema, ki pa še ni dograjen in integralen.

Če je ta ocena točna, potem je za sedanji trenutek značilno hibridno stanje, v katerem ni lahko razvijati konkretnih akcij za razvoj samoupravnih družbenih odnosov, kakor ga je definirala kongres samouprav-

ljavcev. V takšnih razmerah bi moralo priti do slabljenja državnega usmerjanja na vseh področjih gospodarjenja, v resnici pa je prišlo do povečane stopnje neučinkovitosti izvajanja tistih funkcij države, brez katerih tudi samoupravni sistem ne more uspešno delovati.

POMOČ OTROKOM
NA TUJEM

Republiška skupnost za financiranje osnovnega izobraževanja Hrvaške je odobrila 300.000 dinarjev za učbenike, ki jih bodo še to šolsko leto poslali otrokom naših delavcev na tujem Vsota ni velika, spodbudno pa je dejstvo, da je celo za 600% večja od lanske.

Po nepopolnih podatkih sekretariata za prosveto in kulturo Hrvaške, deluje v inozemstvu le kakih 15 hrvaških učiteljev, ki skrbijo za približno 2000 osnovnošolcev. Naši delavci na tujem pa se srečujejo tudi s problemom, kam s svojimi predšolskimi otroki. Zelo redke so pobude, da bi naši delavci sami osnovali vrtnice s pomočjo iz domovine. Doslej so to storili le delavci, zaposleni pri tvrdki „Constantin Rauch“ iz Umla v ZR Nemčiji. Pri tem je treba pripomniti, da so jim vso pedagoško opremo poslali brezplačno iz SR Hrvaške.

Republiška skupnost za financiranje osnovnega izobraževanja Hrvaške je odobrila 300.000 dinarjev za učbenike, ki jih bodo še to šolsko leto poslali otrokom naših delavcev na tujem Vsota ni velika, spodbudno pa je dejstvo, da je celo za 600% večja od lanske.

za lepšo in bolj čvrsto postavo
melbrosia pld. Ljubljana
medex Ljubljana

KAM PLOVEJO
DOMAČE LADJE?

Vse kaže, da bo del jugoslovanskega trgovskega ladjevja za dlje zapustil domača pristanišča. Zaposlil se bo raje na svetovnih pomorskih poteh in se s tem izognil plačevanju različnih domačih pristojbin – od carinskih do luških, ki so se samo v letošnjem letu povečale za 50%.

V zadnjih letih se je opazno povečal delež našega ladjevja v transportu blaga med tujimi lukami. Leta 1969 je bilo od skupno prepeljanih 8,5 milijona ton blaga z našimi ladjami prepeljano med tujimi lukami kakih 5,6 milijona ton blaga, leta

1970 pa se je ta prevoz povečal za 25%. V tem času pa se je precej povečala udeležba tujega ladjevja pri prevozu našega blaga, kar je po oceni

Sredstvo za ohranitev svežine in vitalnosti
polljuven Ljubljana

pomorsčakov lahko zelo nevarno, ker tuji prevozniki niso pripravljeni s popusti spodbujati našega izvoza.

NOVA

VELEBLAGOVNICA

V CELJU VAM NUDI

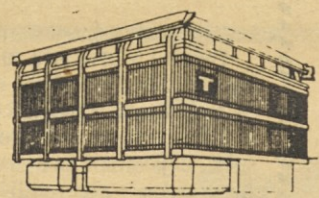
BOGATO IZBIRO

BLAGA ZA ŠIROKO

POTROŠNJO.

OBIŠČITE NAS —

ZADOVOLJNI BOSTE!

Veleblagovnica
Celje, Gubčeva 2
TEHNO-MERCATOR

GOSPODARSTVO

BREZ BESED

PODOBE NAŠEGA ČASA

— Poglejte, Tončka, če ni to nesramnost!
— Kaj naj pogledam, tovariš sekretar?

— Tiste tovarišice iz banke. Namesto da bi se z malice takoj vrnile k delu, zavijejo na desno, v Namo. Naj me vrag, če ne bom telefoniiral Jožetu, naj jih prime. Zato pa je tako, ker ni v naši družbi pravega odnosa do dela. Vsak gleda le nase, a za skupne koristi ljudem ni mar. To koplje jamo sistemu.

Spet ga prijemlje, pomisli Tončka.

— Vesel sem, ker me razumete, Tončka. To je veliko vredno. Da ne pozabim in da mi ne uide: spomite me, da bom napisal kakšno razmišljajočo stvar v tej zvezi za revijo „Ideali in naša banalna stvarnost“. Veste, me kar naprej vlečejo za rokav, pa kaj, ko ni časa. Ta problem pa je tak, da ga bo treba najti.

— Koga bo treba najti?
— Čas, tovarišica Tončka. Skrajni čas je že, da kdo resno in odgovorno spregovori o delu kot proizvodni sili družbe. Drugod po svetu dobro vedo, da bi družba

doživela popoln razkroj, če bi le za nekaj dni ali ur ustavila delo. Saj ste brali o stavki smetarjev v Rimu, ne? Pri nas pa ravnamo s časom kot svinje z mehomo. Kamor pogledaš, nikjer pravega ognja: ljudje na sestankih le dremljejo ali pa kimajo. Isto je z našim delavskim razredom, ki se ukvarja z uresni-

— Zakaj tujina, tovariš sekretar?

— I, zakaj! Ve se, zakaj, kako ne!? Tega pa vam menda res ni treba razlagati, Tončka, ne? Ali pa morda, kaj?

— O, ne, tovariš sekretar, nikar, že razumem!

— No, vidite, Tončka. Napisala bova enkrat to

a jaz jih zdaj ne mislim s silo z vseh koncev vleči skupaj. Jutri pa bomo imeli hudo mašo, brez skrbi. Razumete, kaj hočem povedati, Tončka?

— Razumem! Kaj pa dnevnik dela?

— Nastavljati ga začnite z jutrišnjim dnevem. Danes teče, na žalost, pri nas še vse po

O DELU KOT O PROIZVODNI SILI

čevanjem naših stališč in sklepov. En takšen primer sam poznam. Zadnjič sem na primer pogledal skozi okno, saj se morda spomnite, ko so asfaltirali tisti košček pločnika pod nami. Kaj vidim, Tončka! Morda res ni bilo pravi čas kamiona z asfaltom, toda to nikakor ne more opravičiti onih treh, štirih, ki so posedli na pločnik in čakali. Lahko bi kdo skočil s „karjolo“ po mešanico. Lahko bi takrat kaj drugega poprijeli, saj dela v našem mestu nikoli ne zmanjka, še posebno ne na področju komunale. Vse drugo bi bilo bolje kot slo neti na lopatah. Gledanje v zrak križem rok, to nas žre, tovarišica Tončka. In to je tisto, kar je treba enkrat jasno povedati, sicer bo nastopila resna situacija. Še dobro, da ni bilo kakšnih sumljivih snemalcev mimo. Le kaj bi rekla tujina.

stvar, o delu kot proizvodni sili družbe, saj bi bila res velika škoda, če bi šla ta ideja tiho mimo. Z vseh aspektov, zaostreno in kritično. Boste videli, Tončka, nekatere bo še močno glava bolela... Pa nič zato! Bolje je priti z odkrito besedo na dan, kot ljudem za hrbti kadrovske rovariti. Kaj mislite, Tončka, ali ni tako?

— Mislim, da je res tako, tovariš sekretar.

— No, vidite. Vi pa greste zdaj v pisarno, ne.

— Ja, danes grem naravnost, brez skrbi.

— Lepo. Veseli me. Mislim, da se bo v kolektivu še vse lepo uredilo: če ne po demokratični poti, pa s silo, nekako že. Torej, če kdo povpraša zame, recite, da sem na inštitutu. Tudi vrtarju povejte to, da bo vedel, vse druge pa naj zapiše. Danes, razumljivo, ne bo sestanka: ljudje so se razleteli,

starem. Le zakaj bi vam nalagal večje obveznosti kot drugim. Enake pa ja, to na vsak način. Kot rečeno: na inštitutu sem. Nasvidenje, Tončka.

Torej začetek bo JUTRI, pomisli Tončka. DANES, ZDAJ še lahko grem gredeč v Namo. Jutri ne bo več pri ložnosti.

Le kam za vraga sem vtaknil seznam, začne sekretar stikati po žepih. Kar naprej mi nekaj narača, kot da nimam drugega dela. „Gredoč pa skoči še...“ Ja, kar skoči, če imaš kar naprej ljudi na vratu. Aha, tu je: dva kilograma belega, štiri zrezke, tri litre mleka (glej da bo sveže!). Če so že dobili zrele limone, lahko kilo. Banane ne smejo biti preveč zrele; če so, jih ne vzemi. O, ne boš, dragica, jutri bo nepreklicno konec s tem. Začeli bomo zares. Tudi doma.

VINKO BLATNIK

Izšel je priročnik

— Ustava SFRJ po sprejetju ustavnih dopolnil in ustavnih zakon za izvedbo ustavnih amandmajev od XX do XLI

— Temeljni zakon o podjetjih

— Temeljni zakon o ugotavljanju in delitvi dohodka v delovnih organizacijah

— Zakon o sredstvih delovnih organizacij

— Temeljni zakon o volitvah delavskih svetov in drugih samoupravnih organov

Obveščamo, da imamo na zalogi še omejeno število izvodov.

Priročnik — za ceno 40.— dinarjev naročite pri:

ČZP »Delavska enotnost«, 61001 Ljubljana, Dalmatinova 4/II, p. p. 313/VI.

NAROČILNICA

Nepreklicno naročam pri ČZP »Delavska enotnost«, Ljubljana izvodov knjige PRIROČNIK — ustava SFRJ in 4 temeljni zakoni po ceni 40,00 dinarjev.

Natančen naslov:

Račun bomo poravnali po prejemu knjig.

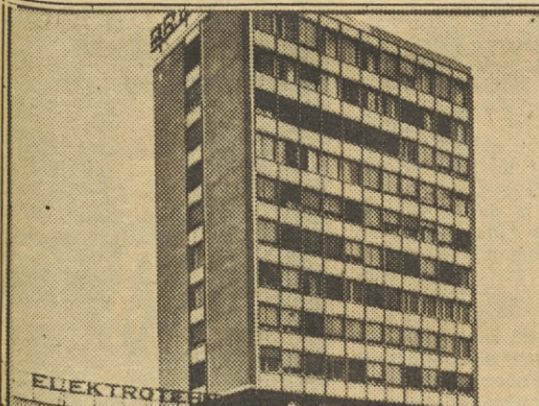

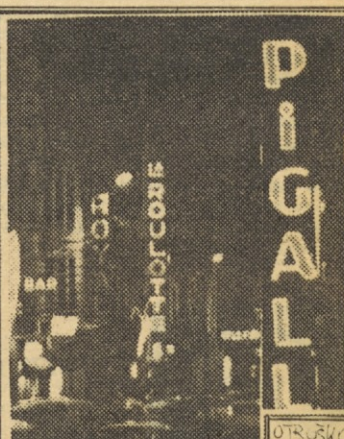
V dne 1971.

Podpis in žig
(za pravne osebe)

Nagradna križanka »Elektrotehna«

Nagrade:
1. lestenec v vrednosti 530 dinarjev, darilo Elektrotehne Ljubljana
Od 2. do 10. nagrade: po 10 dinarjev

Rešitve pošljite na naslov: Delavska enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, 61001 Ljubljana, p. p. 313/VI do torka, 23. novembra 1971.
Na ovojnico napišite oznako: Nagradna križanka ELEKTROTEHNA. Izid zrebanja bomo objavili v praznični številki za dan republike.

	EMIL ŠURC	MEJNA VREDNOST ZAPOREDAJA	PESNIŠKO IME ZA IRSKO	LESENA POSODA (MNOŽ.)	DELAVKA V TEKST. TOVARNI	TELESNA POŠKODBA	PLESEN VINSKE TRTE	ROMUNSKI PESNIK DADAIST (TRISTAN)	EDVARD BENEŠ	PRETIRANO VELIKA PROIZVOD.	MORALA, ETIKA	OREL IZ GERM. MITOLOGIJE		
	IT. FILMSKA IGR. (ISA) IDELOVALNICA SIRA								SLOVENSKI ŠAHONSKI VELEMOJST	ELDA VILER DELAVSKI SVET	ŠTEVNIK NO MINATI!	TONA DOBROTIK, PODPARNIK	UTRUSKO DROŽJE	
VAR. ZA STABILIZACIJO	LET. VIJAK KOPPELER	BARVA KOZE, POLT	IVAN TAVČAR ZEMLJA KOT GEOM. TELO	NICA KRAJAC FARROW	ČOLN Z JADRNI VNETJE ŽIVCA			NOSILEC SPOMENICE ASKERCEVA SOC. PESEM	RISTO SAVIN PRITADILNICA				ENAKA SOGLASN. LJUBJKOV. SRA. M. IME	
ZVAN SLOV. KAJAKAŠ (BOGDAN)				ALFRED NOBEL GL. MESTO TURČIJE		RADIJO							PODROČJE VLADAN. IMAMA	
BRZD-JAVKA														
NOVA VRSTA, ODPSTAVEK			IVO ANDRIĆ NENADNA SMRT		DALJŠE ČASOVNO OBDOBJE								NAKANA, NAKLEP	
HUDA JEZA, SPD		SILEN VIHAR VRSTA BAKA			AVTOR „KEKCA“ KRITIKA								SESTAVIL: R. NOČ MAZURIJ	VRSTA SOLATE
PRAVA SLOV. FILMSKA IGRALKA			CERKVENI ZBOR TONE DEBEVEC		LESENA POSODA GOZDNA POSEKA					VRSTA GORSKE RASTLINE		ŠVEDSKA-SRA MEZLJIVKA INDOINEZ. SRA. MOŽJE		
LOŽE ROZMAN	PREMREJENI PRENOVITEV STAROGR. NOVOČ							OSNOVNI ZAKONIK MANJŠI JADR. OTOK					ITALIJSKI MELJINSKI PISATELJ SRA. SREČ	PREBI-VALCI PLEKIJE
STRA-VINSKI			MANJŠE NASELJE	IME POPEVKARJA FLISERJA	ČEVJAR. NIT ITALIJ. FILOZOF			RIBJE JATČECE					DEL KOL. DIRKE TUJE Ž. IME	
ZOBNI KAMEN				JANEŽ VELIKA UJEDA				PRIZOR NA ODRU					PORTUG. POROČEV. AGENCIJA	NEBESNI POZAV PAVONE
SLAVNI ITALIJAN. FIZIK					STAROŽID. KRALJ. PRAISTAN. V ISRAELU			TUJE M. IME (PU-BLICIST VIDMAR)				DAR, POKLON TVORBA V PANJU		
TANKA TKANINA		OSNI DROG NIKOLA TESLA												100m ²
REKA VSZ, KI Z INGO DO TVORI SILKO			TELICEK											
VEČANJE, NARAŠČANJE			IME HRV. HUMOR. ERŽIŠNIKAE											DRŽ. IN POKRATNA NA JUGU ARABIJE

Povzetki razprave

BOGO FRIŠTIK, JESENICE:

„Vsem je znano, da smo v Sloveniji že uresničili zamisel, da z dogovori in sporazumi urejamo eno najbolj pomembnih področij, to je delitev dohodka. O tej problematiki smo letos že veliko govorili in razpravljali, pa tudi prve ocene so bile podane, katerih večina zelo pozitivno ocenjuje, da smo na ta način začeli usmerjati delitev določenega dela narodnega dohodka na osebne dohodek in sklade. Priznati moram, da so slovenski sindikati, s tem pa tudi naš republiški odbor opravili to pionirsko delo z uspehom.“

KRISTINA GORIŠEK, PTUJ

„Na območju Ptujja in Ormoža, ki je turistično izredno zanimivo in privlačno, ugotavljamo, da imamo po eni strani lepe pogoje za izletniški, tranzitni in lovni turizem in po drugi, da so te možnosti še vedno neizkoriščene. Precejšnje možnosti za nadaljnji razvoj Haloz se odpirajo z dograditvijo nove avtomobilske ceste Zagreb-Ptuj-Maribor. Resno bi bilo treba začeti razmišljati, kje in kakšne objekte bi ob tej novi cesti bilo potrebno graditi. Ker bi bilo potrebno istočasno poskrbeti tudi za vzgojo in šolanje gostinskih kadrov, bi moralo reševati ta vprašanja vse gospodarstvo. Za uresničitev navedenih želja pa je nujno izdelati vsaj srednjeročni razvojni program...“

FRANC PLAZAR, LJUBLJANA:

Razpravljavec je najprej osvetlil položaj slovenske trgovine v okviru vsega gospodarstva. Nato je navedel vrsto problemov, ki ovirajo trgovino pri njenem nadaljnjem razvoju. „Trgovina se vsak dan srečuje s stotinami predpisov, kar najbolj otežuje njeno poslovanje.“ je poudaril Franc Plazar. „Imamo na primer 56 občin in prav toliko načinov obračunavanja prometnega davka. Zakaj ne bi že enkrat dosegli, da bi bil davek za skodelico kave enak v Mariboru, Ljubljani, Kranju, skratka povsod. Na tak način bi imeli trgovino bolj učinkovito, saj se ne bi zgubljala v kopici različnih predpisov. Ostalo bi ji mnogo več časa za boljše oskrbo trga in sodobnejšo ponudbo.“

FRANCE POŽARNIK, MARIBOR

„Nujno je potrebno, da na področju odnosov zasebni delodajalec-delavec uredimo republiško zakonodajo, da čimprej sprejmemo kolektivne pogodbe in s tem celovito razrešimo to problematiko.“ je poudaril France Požarnik iz Maribora, kot delegat članov sindikata zaposlenih pri zasebnikih. „Sicer se nam bo še naprej dogajalo, da imajo posamezni obrtniki v Mariboru zaposlene le tri kvalificirane delavce in kar triindvajset vajencev. Ti mladi ljudje so na eni strani cenena delovna sila, na drugi strani pa je vprašanje kvalitete njihovega uka. Trije kvalificirani delavci jim prav gotovo ne morejo nuditi vsega znanja.“

LOJZE FORTUNA, LJUBLJANA

Potem ko je Lojze Fortuna navedel vrsto razlogov, kaj vse še bo morala storiti slovenska trgovina, da bo zadovoljila tako proizvajalce kot potrošnike, se je dotaknil še enega zanimivega problema. V svoji razpravi je razvil tezo, da so slovenski prodajalci mnogo bolj obremenjeni kot prodajalci na Zahodu. Navedel je primer, da slovenski prodajalec proda na leto kar za 26.000 dolarjev blaga, njegov kolega na Zahodu pa v enakem obdobju le za 17.000 dolarjev blaga. Tudi v tem je prav gotovo nekaj resnice, da trgovina še ni dorasla vsem potrebam današnjega razvoja.

INŽ. RADO LIPIČAR, POMOČNIK SEKRETARJA ZA GOSPODARSTVO

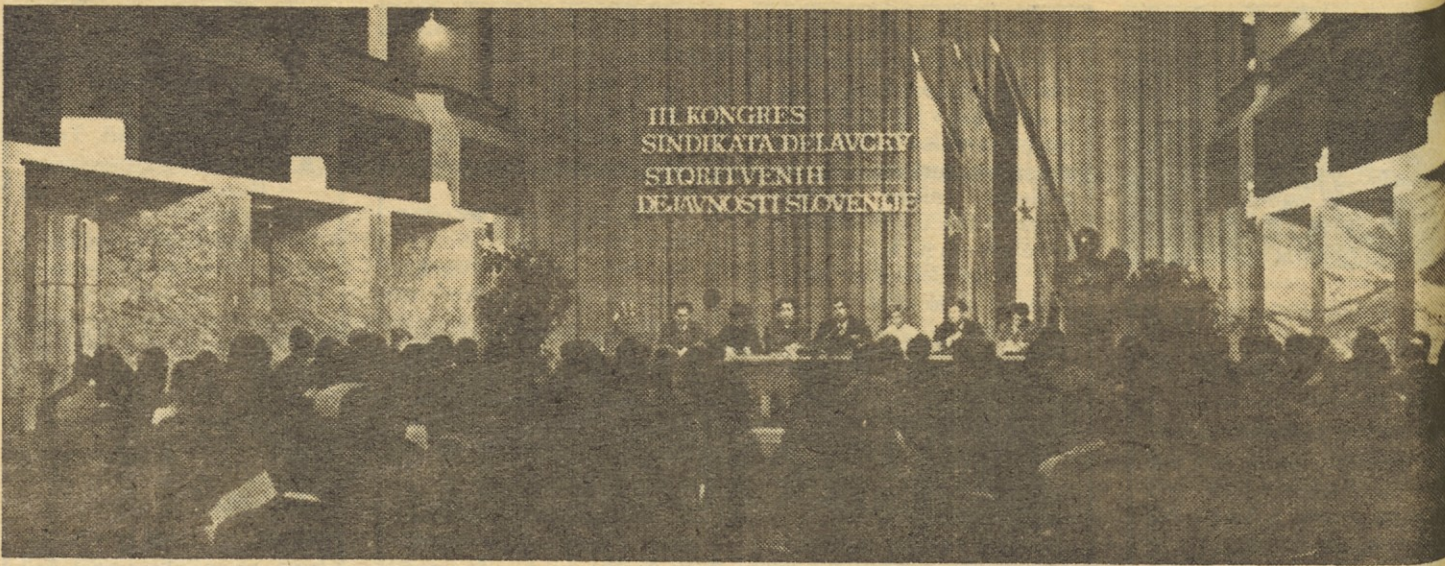
„Veseli me, da se sindikalna organizacija tako resno loteva problemov, ki zadevajo celotno terciarno dejavnost.“ je poudaril v svoji razpravi inž. Rado Lipičar, pomočnik sekretarja za gospodarstvo. „V naših prizadevanjih, da si zlasti turizem in gostinstvo pridobita še večjo veljavo v družbi, bo pomoč sindikata še kako potrebna. To pomoč si ob tem, ko mi skrbimo za razvojne poti obeh panog, predstavljamo zlasti pri oblikovanju internih aktov in sploh pri urejanju medsebojnih odnosov v gostinskih in turističnih delovnih organizacijah.“

NADA KOVAČ, MARIBOR

„Izhajajoč iz novega zakona o poklicnem izobraževanju smo pričakovali, da bo marsikatero pereče vprašanje na tem področju rešeno. Gre za sklepanje učnih pogodb, za nagrajevanje učencev, vprašanje števila učencev v eni delavnici, izkoriščanje mladih ljudi, itd., itd.“

Po sprejetju zakona o poklicnem izobraževanju in urejanju učnih razmerij smo bili pričarani, da bomo končno priča enotnemu pristopu pri sklepanju učnih pogodb ter s tem tudi enotnemu pristopu pri vzgoji naših mladih strokovnih kadrov. Vendar ni tako. Še naprej vladajo na tem področju neurejene razmere, ker sprejetega zakona enostavno ne spoštujemo...“

Delegati in gosti III. kongresa sindikata delavcev storitvenih dejavnosti med plenarnim zasedanjem v ljubljanski Festivalni dvorani

UVODNI GOVOR JOŽETA VIDICA, PREDSEDNIKA RO SINDIKATA DELAVCEV STORITVENIH DEJAVNOSTI

»Vemo, da bomo imeli le toliko, kolikor si bomo prigospodarili«

Ko podajamo obračun svojega dela za preteklo štiriletno obdobje in ko snujemo koncipirano naše delo za naprej, gotovo ne moremo mimo ugotovitve, da smo in da bomo tudi v bodoče živeli v družbi, ki je po svoji vsebini tako pestra in razgibana, da nas vedno znova priteguje v delo, v neprestano razreševanje porajajočih se problemov in dinamičnih družbenih konfliktov.

Ta dinamika družbe nam pravzaprav onemogoča, da bi se pri svojem delu uspavali, da bi postali prakticisti, da bi bili s svojim delom zadovoljni itd. Ta razgibanost nas ohranja mlade v miselnosti, daje nam možnost vsestranskega uveljavljanja v vseh družbenih procesih. Samoupravna socialistična družba je po mojem globokem prepričanju tista družba, ki človeka osvobaja vseh morebitnih spon, v kateri je človek resnično svoboden ustvarjalec svojih in kolektivnih idej ter ciljev. Po mojem globokem prepričanju človek ni svoboden že samo zato, ker živi v taki ali drugačni družbi, resnično svoboden je tedaj, ko lahko svoje ustvarjalne sposobnosti uveljavi povsod tam, kjer živi in dela, povsod tam, kjer odloča o veliki meri svojega presežnega dela, ko odloča o medsebojnih človeških odnosih, ko sam sebi predpisuje pravila obnašanja in pravila igre, ko nenehno gradi novo dinamično družbo, v kateri sam po svojih sposobnostih in močeh sodeluje kot član v verigi celotne družbe. To, tovarišice in tovariši, je po mojem mnenju bogastvo. To je tisto, kar nas spodbuja k ustvarjalnemu delu. To je tisto, kar nas stimulira pri družbenem delu sploh.

Če bomo vsi družbenopolitični delavci, sindikalni aktivisti tako razumeli našo udeležbo pri kreiranju družbe, potem nam ne bo težko premagovati še tako visoke ovire, ki se nam pri našem delu vsak dan pojavljajo. Ovira namreč nikoli ni takšna, da je ne bi mogli premagati, zlasti ne tedaj, če stopimo skupaj, če skupaj združeni poprimemo in če vsak na svojem delovnem področju delamo tako, da bo teh ovir čim manj. To govorim zaradi tega, ker takšne ali drugačne ovire v končni fazi sami povzročamo. Torej, če jih povzročamo, jih tudi odpravljajmo.

Takšna so nam torej bila izhodišča, ko smo snovali našo bodočo aktivnost. Ugotavljamo, da smo v obdobju štirih let naredili pomemben napredek v zboljšanju materialnega položaja delavcev, ki delajo v storitvenih dejavnostih. Da storitvene dejavnosti dobivajo pomembnejše mesto v naši družbi, se vidi med ostalim tudi iz tega, da beležimo izredno po-

večano zaposlovanje. Ugotavljamo, da število zaposlenih v storitvenih dejavnostih raste hitreje kot v ostalem gospodarstvu, kar hkrati daje perspektivo nadaljnega in še hitrejšega razvoja teh dejavnosti. Takoj moram dodati, da to ni nastalo samo od sebe, naši delavci so bili tisti, ki so razumeli potrebo po tem, da dobrosredstev iz dohodka izločijo za razširitev svojih delovnih organizacij, s čimer so si zagotovili svetlejšo prihodnost. Naj še dodam, da vsi deli naše slovenske družbe niso povsem prepričani v to, da moramo še hitreje razvijati terciarizacijo Slovenije. Tisti deli slovenske družbe, ki to zastopajo, so gotovo samo enostransko razmišljali o našem bodočem razvoju, zato je naloga nas, ki delamo v teh dejavnostih, da pokažemo in dokažemo upravičenost naših pogledov z delom, z dejanji.

Neštetokrat smo že dejali, da Slovenci, ki živimo v svoji socialistični republiki, nimamo nobene druge komparativne prednosti, kot to, da živimo v tem delu Evrope in bi bili potemtakem kratkovidni, če svojega geografskega položaja ne bi izkoristili v vseh svojih prednostih in razsežnostih. Takoj pa naj dodam, da položaj sam po sebi ne daje dosti, če niso tu ljudje, ki s svojo zavestno aktivnostjo organizirajo delo in življenje tako, da daje delovne rezultate, ki se v pozitivni obliki javljajo v končni fazi v dohodku, v osebnem dohodku oziroma splošnem bogastvu družbe. Mislim, da lahko trdim, da smo v Sloveniji premagali miselnost, da bomo od koga kaj dobili, v našo zavest je prišlo prepričanje, da bomo imeli toliko, kolikor si bomo s svojim pridnim in ustvarjalnim delom pridelali in prigospodarili sami. Menim, da mora tak pogled prevevati vse nas, ne glede na to, na katerem delu republike živimo, in gotovo ne bi bilo slabo, če bi tak pogled dobil domovinsko pravico v vseh delih naše širše družbene skupnosti Jugoslavije. Od tod tudi naš specifičen pogled na razvoj zasebnega sektorja. Že nekajkrat smo dejali, da vsaka družba, ki zavira delo, ki ga ne stimulira, ni napredna družba. Menimo, da je naše veliko nacionalno bogastvo tudi v tem, da ljudje hočejo delati. Torej je naša dolžnost in naloga, da nudimo vse potrebno, da bomo to tudi v praksi realizirali. Mislim, da so snovalci nove, spremenjene, nekoliko drugače organizirane naše socialistične družbe imeli izredno daljnosežne poglede, ko so zapisali v ustavnih spremembah tako zvezne kot v amandmajih republiške ustave potrebo po krepitvi samostojnosti posameznih naših republik, s čimer je dana možnost resničnega uveljavljanja posameznih narodov in narodnosti, zlasti pa še specifično normiranje dela in življenja posameznega naroda in narodnosti.

KLJUB DELITVI DELA SMO NERAZDRUŽLJIVA CELOTA

Ko govorim o tistem delu slovenske družbe, ki ni za nagel razvoj storitvenih dejavnosti, zlasti ne za tako hiter razvoj trgovine, gostinstva in turizma, mi dovolite, da nekoliko sodobno razmišljam o tem, kako premagati tudi to miselnost.

Ni naključje, da so vse družbe, pa tudi naša, organizirane tako, da obstoji neka delitev dela med nami. Ta

delitev dela obstaja gotovo tudi zato, ker se vsi na vse prav gotovo ne razumemo. Zato tudi solstvo, od srednjega do visokega, vzgaja različne strokovnjake. Torej različne zaradi tega, da bolje obvladajo tisto stroko, za katero so se po svojem nagnjenju odločili. Pomeni, vsi ne morejo biti tehniki, inženirji, skratka tehnologi, biti morajo tudi drugi na primer ekonomisti, pravniki, psihologi, sociologi, politologi, učitelji, profesorji, zdravniki, znanstveniki itd. No, in če je temu tako, potem morajo naša razmišljanja iti v smeri, kako in na kakšen način priti do sodobne integracije vsega strokovnega oziroma družbenega dela s ciljem doseganja še večjih delovnih rezultatov. Menim, da z nervozo razpravljati, kdo je pomembnejši, ali proizvodnja ali družbena služba ali storitvene dejavnosti, da to gotovo nikamor ne vodi. Naše edino realne razprave so po mojem mnenju, da smo nerazdružljiva celota in da šele ta celota zagotavlja razvoj.

Predlagam torej, da se pričnemo pogovarjati o sodelovanju, če je potrebno, se lahko tudi združimo, lahko se pogovarjamo o delitvi dobička, ki izhaja iz sodelovanja itd., vse seveda v cilju doseganja kar najboljših poslovno ekonomskih oziroma samoupravnih rezultatov. Mislim, da moramo sprejeti tak pogled na združeno delo; tak pogled po mojem mnenju prispeva k hitrejšemu razvoju, ne pa pogled, kam in v kateri predalček v družbi smo razvrščeni: ali smo organizacija posebnega družbenega pomena, ali smo čista gospodarska organizacija oziroma dejavnost itd. Tisto smo, kar smo v resnici. Tisto smo, kar delamo. K sreči v naši republiki beležimo gibanja v tej smeri sodelovanja, združevanja trgovine in proizvodnje, gostinstva in prometa, gostinstva, turizma in trgovine itd. itd.

To sodelovanje in združevanje nam je že prineslo določene rezultate, s seboj pa seveda prinaša tudi svoje normalne slabosti. Od tod po mojem mnenju izvirajo te slabosti. Trdno sem prepričan, da so posledične slabosti predvsem v tem, če smo pri združitvi uveljavili primat tistega, h kateremu smo se pridružili.

Ze prej sem dejal, da pri nas obstaja delitev dela in usposobljenost za posamezno delo. Povsod tam, kjer so na primer vzroki vsilili primat med gostinske dejavnosti, ta dejavnost ne more biti dobra, gre, ponovno poudarjam, za usposobljenost za delo, gre za mentaliteto, gre za pogled na posamezno delo oziroma dejavnost.

KAKO ODPRAVITI SLABOSTI?

Kakšne so sedaj naše konkretne naloge, da odpravimo slabosti, ki so se pojavile?

Po mojem mnenju predvsem tele: Tako v zvezni kot v republiški ustavi je rečeno, da bo osnovna oblika samoupravne družbe in osnovna oblika združenega dela temeljna organizacija združenega dela. Ta ima torej vse osnovne in izvorne pravice upravljanja in odločanja. V njej delavci na podlagi svojega dela neposredno in enakopravno urejajo medsebojna razmerja pri delu, upravljajo zadeve in sredstva družbene reprodukcije, odločajo o dohodku in o drugih vprašanih svojega družbeno ekonomskega položaja. Iz tega sledi, da se mora načelo neposrednega odločanja delavcev odraziti v temeljni organizaciji združenega dela, je torej v samoupravni in organizacijskem pogledu organizem, ki ga naprej ni mogoče deliti. Tu se morajo tudi realizirati samoupravne pravice v vseh njenih oblikah in razsežnostih. Če je temu tako, potem v bodoče ne more priti do primerov,

ki sem jih navedel. Toda takoj moramo dodati, da so tak način organiziranja izoblikovali naši ljudje in da bodo isti ljudje spet tisti, ki bodo morali z našo pomočjo, zlasti pa z našo vztrajnostjo, spreminiti obstoječe odnose.

Da bi laže spoznali izredno globok smisel temeljne organizacije združenega dela, mi dovolite, da mi glas razmišljam, kaj vse zajema načelo neposrednega odločanja:

- urejanje medsebojnih delovnih razmerij
- odločanje o razvojni politiki delovne organizacije kot celote (poudarjam kot celote)
- odločanje o združitvi z drugimi temeljnimi organizacijami združenega dela, o eventualni odcepitvi od združenih organizacij in o osamosvojitvi
- odločanje o poslovnem sodelovanju z drugimi organizacijami
- odločanje o delitvi dohodka, o višini sredstev za osebne dohodek in o njihovi neposredni razdelitvi med

člane delovne skupnosti na osnovi ustvarjenega dohodka in v skladu s samoupravnimi sporazumi

- odločanje o izločanju sredstev za enostavno in razširjeno reprodukcijo, za zavarovanje in razširitev materialne podlage poslovanja
- odločanje o vprašanih družbenega in osebnega standarda delavcev, vključno z odločanjem o sredstvih, ki jih bo temeljna organizacija združenega dela za te namene izločala in združevala v skupne sklade v delovni organizaciji, lahko tudi med delovnimi organizacijami v panogi ali v skupne sklade izven delovnih organizacij
- odločanje o obsegu in načinih izobraževanja delavcev za svoje in širše družbene potrebe itd.

Ze teh nekaj okvirnih področij govori o tem, da smo neposredno pred obdobjem novih kvalitativnih premikov v naši socialistični samoupravni družbi. Te opredelitve torej potrjujejo tezo, ki sem jo postavil v začetnih razmišljanjih tega uvodnega prispevka o svobodi, o dinamiki naše družbe itd.

Teh nekaj področij sem navedel tudi zaradi tega, da pokažem na nujnost spremembe dosedanje prakse pri nastajanju združenih podjetij in s tem v zvezi na nujnost neločljive samoupravne organizacije združenih podjetij.

POROK NEPOSREDNE SAMOUPRAVE

Iz te opredelitve se vidi, da nastajanje združene delovne organizacije ni in ne more biti vsiljeno od zgoraj, pač pa celotna zgradba skupnega

(Nadaljevanje na 10. strani)

Jože Vidic, ponovno izvoljeni predsednik republiškega odbora

člane delovne skupnosti na osnovi ustvarjenega dohodka in v skladu s samoupravnimi sporazumi

- odločanje o izločanju sredstev za enostavno in razširjeno reprodukcijo, za zavarovanje in razširitev materialne podlage poslovanja
- odločanje o vprašanih družbenega in osebnega standarda delavcev, vključno z odločanjem o sredstvih, ki jih bo temeljna organizacija združenega dela za te namene izločala in združevala v skupne sklade v delovni organizaciji, lahko tudi med delovnimi organizacijami v panogi ali v skupne sklade izven delovnih organizacij
- odločanje o obsegu in načinih izobraževanja delavcev za svoje in širše družbene potrebe itd.

Ze teh nekaj okvirnih področij govori o tem, da smo neposredno pred obdobjem novih kvalitativnih premikov v naši socialistični samoupravni družbi. Te opredelitve torej potrjujejo tezo, ki sem jo postavil v začetnih razmišljanjih tega uvodnega prispevka o svobodi, o dinamiki naše družbe itd.

Teh nekaj področij sem navedel tudi zaradi tega, da pokažem na nujnost spremembe dosedanje prakse pri nastajanju združenih podjetij in s tem v zvezi na nujnost neločljive samoupravne organizacije združenih podjetij.

POROK NEPOSREDNE SAMOUPRAVE

Iz te opredelitve se vidi, da nastajanje združene delovne organizacije ni in ne more biti vsiljeno od zgoraj, pač pa celotna zgradba skupnega

(Nadaljevanje na 10. strani)

SINDIKALNE ŠPORTNE IGRE OSS GROSUPLJE

Igre presegle vsa pričakovanja

Občinski sindikalni svet Grosuplje že nekaj let zapored prireja v počastitev občinskega praznika sindikalne športne igre. Letošnje igre so presegle vsa pričakovanja. Tako po udeležbi sindikalnih organizacij, kakor tudi po nastopih posameznikov.

Naj navedem le nekaj podatkov, ki zgovorno kažejo, da so letošnje sindikalne športne igre dobro uspele. Tekmovanja se je udeležilo 12 sindikalnih organizacij, lani le 8, skupaj pa je nastopilo 220 tekmovalcev in tekmovalk, lansko leto 102.

REZULTATI:

Streljanje: 1. Splošno gradbeno podjetje Grosuplje (Zupančič, Špelič, Benec) 444 krogov, 2. Splošno mizarstvo Grosuplje (Zajc, Kastelic, Štibernik) 424 krogov in 3. IMP obrat livarna Ivančna gorica (Zaletel, Zajc, Pušlar) 401 krog. Posamezniki: moški 1. Štibernik Franc (Splošno mizarstvo Grosuplje) 151 krogov, ženske 1. Lovrenčič Jelka (Spl. grad, podjetje Grosuplje) 136 krogov.

Namizni tenis:

1. Spl. grad, podjetje Grosuplje II. (Globokar, Pendevski), 2. IMP obrat Ivančna gorica (Skubic, Klopčar), 3. Spl. grad, podj. Grosuplje I. (Zupančič, Zabukovec).

Kegljanje:

1. Splošno gradbeno podjetje Grosuplje I. (Fink, Janežič, Močnik, Potočnik, Ciglar, Mohor) 258 kegljev, 2. Kovinostroj Grosuplje I. (Knez, Hribar, Adamič, Podržaj, Zupančič, Rebolj) 236 kegljev, 3. Motvoz in platno Grosuplje I. (Predalič, Perme, Predalič F., Rupnik, Hočevar, Kadunc) 233 kegljev.

Šah:

1. Splošno gradbeno podjetje Grosuplje (Fajfar, Šuš, Zupančič, Benec), 2. Kovinostroj Grosuplje (Stangar, Hribar, Gruden, Rozman), 3. Osnovna šola Grosuplje (Barič, Ambrožič, Učanjšek, Sedlak).

Šah ženske posamezno: 1. Vehovar Mira (Zavod za invalide Ponikve).

ANDREJ AMBROŽIČ

Ekipa celjskih šoferjev, ki jo sestavljajo člani številnih delovnih kolektivov, tekmuje pa za združenje šoferjev Celje, je na nočnem rallyju v Leobnu osvojila odlično drugo mesto. (Foto: J. Kuzma)

V Celju 2000 nastopajočih

Minuli teden je pričelo tekmovali v Celju 22 ekip v odbojki, ki zastopajo prav tolikšno število delovnih organizacij. V tej panogi bodo tekmovali tudi ženske. Organizator iger je prejel prijave desetih ženskih ekip.

Na programu sindikalnih športnih iger OSS Celje je še jesenski del kegljanja za moške in ženske, ter tekmovanja v odbojki za starejše člane.

Komisija za rekreacijo in oddih pri celjskem sindikalnem svetu je ugotovila, da se je iger doslej udeležilo že več kot

1600 moških in blizu 200 žensk oziroma vsega skupaj 300 športnikov več kot minulo leto. Iger se je nadalje udeležilo 50 sindikalnih organizacij, toda če upoštevamo, da so nekatere organizacije nastopale združeno, potlej so letošnje sindikalne igre v Celju zajele kar 80 sindikalnih organizacij.

In kakšen je vrstni red najboljših v posameznih kategorijah?

Člani: 1. EMO, 2. Železarna, 3. Cinkarna, 4. Aero, 5. Klina, 6. Libela, 7. Ingrad, 8. Cetis, 9. Kovinotehna, 10. Železnica,

11. Toper, 122 Žična, 13. Prosveta, itd.

Starejši člani: 1. EMO, 2. Železarna, 3. Cinkarna, 4. Klina, 5. Kovinotehna, 6. Aero, itd.

Članice: 1. Ingrad, 2. Toper, 3. Cinkarna, 4. Prosveta, 5. Železarna itd.

V Ljubljani je te dni izšla četrta številka Telesne kulture, revije za teoretična in praktična vprašanja telesne vzgoje, športa in rekreacije. Tudi to pot gre za publikacijo, ki smo je, posebno telesnokulturni delavci, samo veseli. V njej lahko preberamo tako kvalitetne strokovne prispevke kot tudi interesantna razmišljanja, ki obravnavajo našo telesno kulturo z družbenopolitičnega vidika.

„Spremembe zvezne ustave so bile plebiscitarno sprejete. In prav je tako...“, piše v uvodniku „Vojna napoved“ telesni (ne)kulturi na Slovenskem Dagmar Šuster. „Toda, sprejeti zakone je žal eno, izvajati jih pa – drugo. Bržkone tudi najvišji zakon ni izjema. Bitka za uresničevanje ustavnih dopolnil je pred nami in gotovo bi živeli v iluzijah, če bi mislili, da bo lahka in enostavna. Njen potek in tudi njen končni izid pa sta v naših rokah. In to je tisto, kar ohrabljuje. Gotovo ni potrebe dokazovati povezanosti nedavno sprejetih ustavnih dopolnil s telesno kulturo pri nas. Naj povem kar naravnost. Med mnogimi izključnimi pravicami in dolžnostmi republike je tudi telesna kultura. Popolnoma razumljivo je, da si od tega – podobno kot na drugih področjih – obetamo ugodne rezultate. Ti so še toliko pomembnejši in potrebnejši, če upoštevamo razmere v današnji telesni kulturi na Slovenskem. Te razmere so žal takšne, da je najbrž že

IZŠLA JE ČETRTE (DVOJNA) ŠTEVILKA
»TELESNE KULTURE«

Osvežitev v suši

kar upravičeno govoriti o telesni nekulturi. Argumentov za kritično oceno tokrat ne kaže ponavljati...“ premišljuje v uvodniku Dagmar Šuster.

Na moč interesanten je v novi številki Telesne kulture tudi povzetek doktorske disertacije dr. Miloša Mrakoviča. Disertacija govori namreč o naraščanju delinkvence med mladostniki in o škodi, ki jo mladostni delinkventi povzročajo družbi. Za pregon, sojenje in rehabilitacijo posameznega mladostnika je družba že pred nekaj leti plačala blizu 10.000 novih dinarjev. V to pa ni všteta škoda, zaradi katere je bil mladostnik obsojen. Raziskava želi s tem v zvezi odgovoriti na vprašanje, ali lahko sprejemamo telesno vadbo kot preventivno in terapevtsko sredstvo proti delinkvenci med mladostniki, da bi tako dobili napori za humanizacijo življenja novih rodov še eno praktično dimenzijo.

Prav zanimiv je tudi članek oziroma komentar Borisa Leniča, ki govori o „žalostnem stanju na slovenski obali“. V njem trdi in navaja primere, da sta šport in turizem na obalnem območju, ki bi morala, tako kot povsod po svetu, sodelovati v roko v roki – sovažnika. „Žalostno je, če gradijo hoteli bazene le za tužce. Če bi imeli nekoliko večje bazene, v katere bi hodili trenirati plavalci, bi jim športniki to uslugo gotovo plačali...“

Precej hude krvi je povzročil to pot kratek prispevek Emila Brezavščka pod naslovom „Formalizem ni izginil“. Brezavšček namreč ostro napada proste vaje oziroma nastope mladih ljudi, ko simultano izvajajo natančno določene in predpisane gibe „brez prave vrednosti“. Pravi, da so te vaje ostanek preteklosti, ki jih na račun telesnokulturne nepismenosti Slovenci radi gledamo.

Gre torej za strokovno vprašanje, ki smo ga po vojni pri nas že mnogokrat načeli in, vsaj nekateri, že davno tudi razčistili seveda še ne vsi, kar najbolj nazorno dokazuje naša telesnokulturna praksa.

Torej, tudi četrta dvojna številka Telesne kulture je vredna, da si jo ogledamo in marsikaj prečitamo. Še posebno, ker vlada na publicističnem telesnokulturnem področju drugače tako zaskrbljujoča suša.

In ob koncu še to: revija Telesna kultura je naša edina elitna publikacija na svojem področju. Zato bi bilo lepo in tudi prav, da bi bilo v prihodnje v njej za spoznanje manj pravopisnih napak.

A. UL.

ŽURO

OB SEDMEM PRIJATELJSKEM SREČANJU LJUBITELJEV GORA TREH DEŽEL

Planinstvo brez meja

Sredi meseca oktobra je bilo na Mokrinju, sredi Karnijskih Alp nad Šmohorjem in nad Pontebo, že sedmo prijateljsko srečanje ljubiteljev in obiskovalcev gora iz treh dežel: Koroške, Slovenije in Julijske krajine-Furlanije.

Čas in kraj so organizatorji tega tovariškega srečanja določili in izbrali nad vse posrečeno vsesplošno zadovoljstvo več kot 80 udeležencev, ki že sedem let z besedo in dejanji propagirajo in uresničujejo geslo: Planinstvo brez meja.

Iniciativo za taka vsakoletna, vedaj že tradicionalna prijateljska srečanja, so dali pred letom 1965, koroški planinci iz Beljaka (OAV).

Predstavniki slovanske in romanske narodnosti iz Ljubljane, Gorice in Udin, ki ljubijo gore, so navdušeno pozdravili pobudo. Prvi posvet je bil leta 1965 v Beljaku, kjer so bili po-

stavljene temelji za uspešno sodelovanje ter zdravo rast množičnega planinstva, visokogorskega turnega smučanja plezalnega športa in alpinizma na teritoriju zelenih Karavank, vzhodnih in zahodnih Julijskih Alp in Karnijskih planin.

Po letu 1965 so sledila še tovariška srečanja v Udinah (1966) v Ljubljani (1967) in znova v Beljaku (1968) in Gorici (1969). Preteklo leto so se gorniki iz Koroške, Julijske krajine-Furlanije in Slovenije zbrali na VI. posvetu na Veliki planini, sedmo prijateljsko srečanje pa je bilo v novem repre-

zentančnem planinskem domu na Mokrinju, kjer Korošci grade veliko novo letoletno planinsko, turistično in visokogorsko ter alpinistično središče v najlepšem predelu Karnijskih Alp (1515 m).

Predstavniki PZS, OAV in CAI so skupaj s predstavniki družbenopolitičnih organov koroške in avstrijske zvezne vlade pozitivno ocenili sedemletno delo in istočasno nakazali željo in potrebo po čim tesnejšem nadaljnjem sodelovanju.

Glavna tema posvetovanja je bila izdaja posebnega dnevnika in zaslužnega, častnega znaka

za vse tiste, ki bodo prehodili in se povzpeli na 15 ali 30 vrhov, ki jih zajema projekt Pot prijateljstva Weg der Freundschaft ali kakor jo imenujejo Italijani Via Dell'amicia.

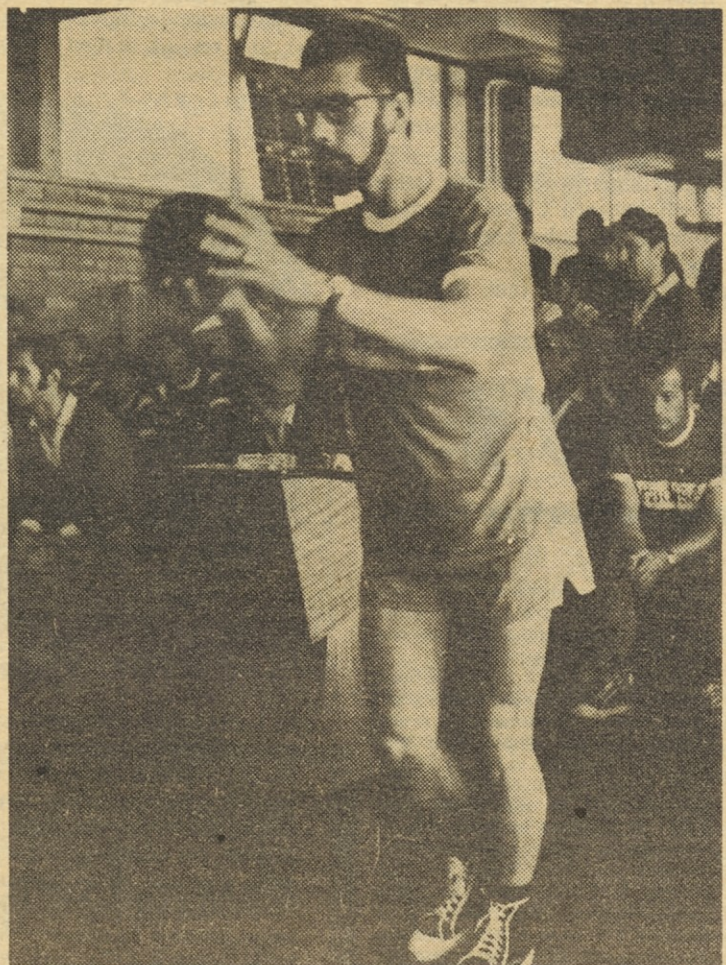
Na sedmem prijateljskem posvetu planincev iz treh dežel so udeleženci veliko razpravljali tudi o sodobni gradnji planinskih objektov, žičnic in letoletnih planinsko-smučarskih in turističnih centrov v najlepših predelih Karavank, Julijskih Alp in Karnijskih planin.

Izredno živahna razprava se je dotaknila tudi zaščite planinskega sveta, o čistoči, kulturni postrežbi in dostojnem obnašanju obiskovalcev gora.

Planinci iz Koroške so izrazili upravičeno željo in potrebo po ureditvi, markiranju in zavarovanju transverzalne planinske poti po Karavankah iz Tromeje, Peči, preko Kepe, Golice, Stola tja do začetka Karavank. To bi bil vsekakor velik in pomemben doprinos h gradnji mostov med narodom tostran in onstran Karavank.

Planinci iz Julijske krajine in Furlanije so povabili prijatelje, tovariše in znance iz Koroške in Slovenije, da se v čim večjem številu udeležijo posveta drugo leto (1972) v Pordenonu v Furlaniji, pozneje pa bo deveti posvet znova nekje v Sloveniji. Na osmem prijateljskem posvetu bodo planinci treh dežel razpravljali o Julijskih Alpah kot celoti in o enotnem markiranju in zavarovanju planinskih poti, ki so po izjavah in priznanjih najbolje urejene v Kamniških planinah, Karavankah in naših, vzhodnih Julijskih Alpah.

Ob zaključku sedmega posveta planincev iz treh dežel so vsi udeleženci ugotovili in pozdravili sodelovanje slovenskih planinskih organizacij iz Celovca in Trsta, ki vsekakor veliko prispevajo k napredku in zdravi rasti planinstva brez meja na območju Kravank, Julijskih Alp in Karnijskih planin.

Delavci Splošnega gradbenega podjetja Gradišče preživijo marsikatero prosto urico na športnem igrišču. Nekaterim je postala aktivna rekreacija takorekoč že vsakdanja navada. Na igrah gradincev so se letos gradiščanci uspešno pomerili tudi v kegljanju.

Vedno na zalogi bogata kolekcija damske konfekcije v aktualnih krojih, barvah in materialih. Na voljo so tudi ekskluzivni, visoko modni modeli plaščev, kostimov in oblek v zelo majhnih serijah.

Torej, v Modni hiši oblačila za ženo, moža, hčerko in sina!

PRODAJNI SERVIS

modna hiša

LJUBLJANA —
MARIBOR — OSIJEK

Zasavske davčne službe so sklenile ostreje ukrepati proti kršilcem zakonov in predpisov, utajji dohodka ali prometa. Nedvomno bodo s tem vsaj deloma preprečile neupravičeno bogatenje posameznikov, ki ne temelji na rezultatih dela, marveč na izkoriščanju tuje delovne sile in seveda izigravanju predpisov.

Zal je v zvezi s tem treba povedati, da takšne vrste neupravičenega bogatenja posameznikov podpirajo celo delovne organizacije, ki bi morale še posebej skrbeti za spoštovanje predpisov in se ravnati po svojih samoupravnih aktih in dokumentih. Konkretno: trboveljska davčna služba prav letos odkriva, da številni občani, ki so priglasili tako imenovano popoldansko, torej postransko obrt, o kateri sicer zakon pravi, da je lahko samo dopolnilna in za konkretne potrebe občanov, postajajo pravi proizvajalci določenih vrst izdelkov ali polizdelkov za potrebe podjetij. Ta jim po posebnih pogodbah ali pa kar brez njih odstopajo potreben reprodukcijski material, popoldanski obrtniki pa na svojih strojih izdelujejo blago v serijah. Pri tem je še posebej zanimivo to, da podjetja sploh ne predpisujejo normativov o porabi reprodukcijskega materiala, zato to nekateri spretno izkoriščajo in z njim proizvajajo še izdelke za svoje potrebe in ga prodajajo zasebnikom in drugim. Davčna uprava je samo pri enem takem „obrtniku“ odkrila letni promet v višini nad 60.000 din.

Znani pa so celo primeri, da nekatera trboveljska podjetja dajejo taka dela tudi sušmarjem, torej ljudem, ki niti nimajo prijavljene popoldanske obrti. Gre za razne mojstre in kvalificirane ljudi, ki se zadnji čas celo združujejo in povezujejo v skupine in na veliko proizvajajo polizdelke ali kar izdelke za potrebe delovnih organizacij, ne plačujejo nobenih obveznosti in dajatev ali pa samo nekatere in izkoriščajo tujo delovno silo, jo slabo plačajo, sami pa poberejo največji profit. Davčna uprava je vsem tem kršilcem krepko stopila na prste, podjetja pa opozorila, naj nikar ne podpirajo take vrste kooperacij.

-M-

Pri praktičnem pouku

Foto: A. Agnič

Na pravi naslov!

Opozorilo ali demanti? Končno je prav vseeno, kako temu rečemo.

Dejstvo je, da je na zadnjem plenumu republiškega odbora Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije Slavko Grčar opozoril novinarje, naj bi bili pri poročanju bolj natančni. Istega dne je namreč izpod peresa poročevalca F. S. v DELU izšel članek pod naslovom „Negospodarstvo naj povrne svoje dolgove.“

Iz poročila, ki govori o zakonskih ukrepih, predloženih zvezni skupščini, da bi izboljšali likvidnost, je mogoče razumeti, kot da so glavni dolžniki gospodarstva negospodarske dejavnosti, se pravi interesne skupnosti, samoupravni skladi, saj le-te poleg družbenopolitičnih skupnosti navajajo kot dolžnike gospodarstva.

25 milijard starih dinarjev ni dolžno gospodarstvu Solstvo, zdravstvo ali katerakoli druga družbena dejavnost, je dejal na plenumu tovariš Grčar, pač pa so dolžni poročanci družbenopolitičnih skupnosti. V različne investicije se niso spustile družbene dejavnosti, pač pa družbenopolitične skupnosti. Torej ne gre za dolg negospodarstva gospodarstvu, pač pa za dolgove družbenopolitičnih skupnosti gospodarstvu. Tako torej, ko se ta misel natančno razčleni.

Vsekakor so besede Slavka Grčarja demanti tega, kar smo čitali v omenjenem poročilu DELA. Glede natančnosti pri navajanju pravih dolžnikov gospodarstvu pa bi bilo vsekakor koristno pogledati tudi besedilo, ki poslanecem obrazlaga omenjeni zakonski ukrep, kajti vsega, kar je novinar citiral v oklepaju, si gotovo ni izmislil, pač pa povzel po uradnem viru. Nismo tega zapisali zaradi poklicne solidarnosti, pač pa zavoljo prepričanja, da je opozorilo treba nasloviti na pravi naslov. S. G.

... po prstih

DOBRO JE VEDETI

kako dohitevamo?

Najnovejša informacija Zavoda za statistiko SRS nas seznaja s primerjavo porasta povprečnih osebnih dohodkov v letošnjih prvih osmih mesecih nasproti lansnemu istemu obdobju. Glede na to, da že ti podatki govore o velikih zaostajanjih na nekaterih področjih družbenih dejavnosti, lahko predvidevamo, da bodo razprave o valorizaciji meril iz samoupravnih sporazumov za leto 1972 težavne, saj bo za dohitevanje potrebno zagotoviti precej denarja. Sicer pa naj govore podatki.

Povprečni osebni dohodek v Sloveniji	Indeks 119
Gospodarstvo	119
Negospodarske dejavnosti	118
Kulturno-socialne dejavnosti	120
Šolstvo	121
Znanost	117
Kultura in prosveta	114
Umetnost in zabava	121
Zdravstvo	120
Socialno varstvo	119
Družbene in državne službe	114
Družbene organizacije	115
Zbornice	116
Finance in zavarovanje, banke, SDK	112
Socialno zavarovanje	117
Državni organi in pravosodje	116

ZASAVSKE KULTURNE SKUPNOSTI PRIPRAVLJAJO RAZVOJNE PROGRAME

Vštric z družbenim razvojem

Izvršni odbori temeljnih kulturnih skupnosti v zasavskih občinah so se te dni lotili priprav za sestavo srednjeročnih programov nadaljnjega razvoja kulturne dejavnosti na svojem območju. V Trbovljah so že imenovali posebno komisijo iz članov temeljne kulturne skupnosti, v Zagorju in Hrastniku pa bodo to storili prihodnje dni.

Gre za pomembno delo in že zdaj je očitno, da samoupravni organi teh skupnosti ne bi radi opravili dela na pol ali pa zamenjali katerokoli področje kulturne tvornosti, kot ne želijo tega dela opraviti sami, ne da bi pri tem sodelovalo večje število občanov, delovnih ljudi in drugih zainteresiranih. V tem tiči tudi osnovno spoznanje, da je kultura, kulturna tvornost, sestavni in bistveni del družbenopolitičnega življenja in nadaljnjega razvoja revirjev.

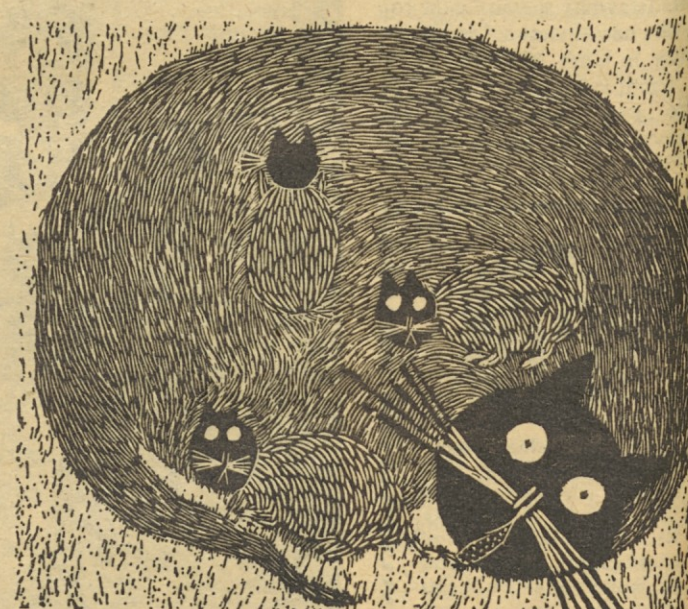
Temeljne kulturne skupnosti se seveda zavedajo, da bo moral biti njihov delež pri izdelavi teh programov najizdatnejši, ker so prevzele skrb in odgovornost za to področje udejstvovanja. Vse so že oblikovale nekaj osnovnih izhodišč. Tako ni nobenega dvoma, da bodo v programih posvetili posebno pozornost utrjevanju amaterizma, delovanju in napredku številnih amaterskih društev, njihovih skupin in sekcij. Seveda ne samo zaradi tradicij in zato, ker so bila nekdanja amaterska delavska društva sestavni in bistveni del naprednega delavskega gibanja v revirjih, marveč tudi zavoljo tega, ker so v Zasavju prepričani, da lahko tudi v sodobnih razmerah prispevajo velik delež k oblikovanju človeka in širše kulturne podobe krajev, v katerih delujejo.

Razumljivo je tudi, da bo ve-

ljala posebna skrb nadaljnjemu razvoju in utrjevanju stalnih kulturnih ustanov, občinskim in podružničnim knjižnicam, slikarskim kolonijam, muzejem in predvsem delavskim domovom, ki so središča kulturnega udejstvovanja v vsaki zasavski občini. Prostore teh hramov bo treba smotrnejše izkoriščati, jih bolj odpreti domačim in gostujočim skupinam in omogočiti občanom, da bodo njihovi stalni obiskovalci. Naposled naj bi v teh programih našle mesto tudi vse druge kulturne dejavnosti, ki v revirjih še niso polno

zaživele, pa obetajo postati stalne oblike delovanja številnih ljudi, to so: vaška prosvetna društva, njihove sekcije in skupine, podružnične knjižnice, kinematografi in pogostejša gostovanja na odrih tamkajšnjih domov.

Programi nadaljnjega razvoja kulturnih dejavnosti v Zasavju bodo morali upoštevati še druge potrebe občanov, vsekakor pa se lahko jedro nadaljnje kulturne dejavnosti v teh občinah, da bodo nakazali vse možnosti za še širše sodelovanje ljudi pri njihovem izvajanju.

V Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici je bil pod pokroviteljstvom akademika Franceta Miheliča zadnje soboto v oktobru slovesno odprt II. grafični bienale jugoslovanskih pionirjev. Zelo zanimiva razstava, ki nas seznaja z domišljjskim svetom naših otrok in njihovim likovnim izražanjem, bo odprta zelo dolgo, vse do 31. marca 1972. Tako si bo razstavo lahko ogledal marsikdo, ki ga bo pot peljala mimo Kostanjevice. Prireditelji pa že zdaj vabijo k sodelovanju pionirje in njihove likovne pedagoge za III. bienale, ki bo septembra 1973. leta. Na sliki — Božičević Ana; Mačka; Osnovna šola Ljubljana-Vič, likovni pedagog Ivo Mršnik.

SAMO NA POL POTI

Pogovor o kulturni akciji, ki ga je medobčinski odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti pripravil s podpredsednikom RS ZSS I. Tavčarjem, je jasno pokazal, da je načelom, pač po zgledu naše vsakdanjosti, dosti lažje ploskati, kot jih uresničevati v praksi. S tem pa seveda ni rečeno, da bi morali biti pretirano skromni ali celo nezadovoljni z vsem tistim, kar so v celjski občini v okviru kulturne akcije ali v njeno korist v razmeroma kratkem času vendarle dosegli.

Predvsem ni mogoče mimo dejstva, da je Celje po organiziranosti svoje kulturne sfere vsaj v rahli prednosti pred vsemi drugimi območji na Slovenskem, še zlasti pred republiško kulturno skupnostjo, ki je z igro personalne narave lahko miselno zanemarila vse druge bistvene funkcije in je še vedno ni čutili. Ta oko-

liščina ni brez pomena, kajti zavoljo nje je bilo nekaj brezbriznosti do ustanavljanja kulturnih skupnosti v mnogih občinah, kar seveda onemogoča načrtovanje in financiranje skupnih akcij.

Kljub dokaj osamljenemu položaju, da tako rečemo, je zlasti ob podpori medobčinskega sindikata delavcev družbenih dejavnosti sicer uspelo začrtati tudi izhodišča za kulturno akcijo, ki pa je za zdaj, četudi gre za trajno gibanje, dejansko samo na pol poti. Treba je dodati, da sta namreč poleg kulturne skupnosti poglobljena nosilca — sindikat in organizacija SZDL omagala že na začetku in da potemtakem za vzpostavitev čvrstejših odnosov med kulturo in delovnimi organizacijami nista kaj prida naredila. Zatajila je tudi občinska organizacija zveze kulturno-prosvetnih organizacij, za-

tajile so šole itd. Resnica je, da je kulturna akcija ostala v domeni kulture, to pa predvsem, ker kultura sama načrtuje programe in zavoljo abstinence družbenih dejavnikov teh ne more soočiti s potrebami in željami porabnikov kulturnih dobrin.

Pa vendar bi kazalo opozoriti vsaj na izkušnje osrednje celjske ustanove — Slovenskega ljudskega gledališča, ki si je — spet po svoji domselnosti — utrla širo in trdnejšo pot navzven. Navezalo je stike z gledališkimi amaterji in z gospodarstvom, z društvom prijateljev mladine in organizacijo SZDL, pa z republiškim sindikatom rudarstva itd. Tako si je za lanski praznik OF ogledalo 2 predstavi, več kot tisoč kmečkih žena, ki še nikoli niso bile v gledališču. Podobno bo Likovni salon poskrbel za višjo izobrazbeno raven svojih obiskovalcev s posebnim tečajem,

omogočil pa bo tudi razstavo izdelkov industrijskih oblikovalcev, katerin znanja podjetja ne znajo izkoristiti, pa bodo njihovi predstavniki na kraju samem lahko spoznali, česa so praznoprav sposobni.

Pomembna se nam zdi pobuda, da bi tovarniška glasila seznanjala svoje bralce z informacijami o delu celjske kulturne skupnosti in predlog, da bi kulturno akcijo na Slovenskem redno spremljala morda Delavska enotnost in tudi drugo časopisje. Za Celje pa bo seveda najpomembnejše, če bo uspelo uresničiti zamisel, da bi vse kulturne akcije skupno načrtovali (torej tudi sodelovanja družbenih dejavnikov) in še posebej, da bi se o srednjeročnem programu kulture v javni razpravi izrekli tudi vsi, ki jim je kultura navsezadnje namenjena.

N. N.